

MİMAR SİNAN

4. Büyük Üstad Mesajı Cavit YENİCİOĞLU
7. Ardından Halit ARPAÇ
9. Türk Masonluk Tarihi İle İlgili
Papalık Belgeleri Sahir ERMAN
15. Masonluk İçin Ne Yapmalıyız? Reşat ATABEK
18. Evrensel Franmasonluk Mişel MARGULİES
22. «Tekris» Kelimesi Hakkında Ziya UMUR
29. Danimarka Hür Masonluğunun
Kısa Tarihi A. Doğan YALIM
37. Mithra (devamı) Abdürrahman ERGİNSOY
50. Masonluğa Kabul Edilmiş İki Kadın Fikret ÇELTİKÇİ
55. Masonluğun Yararları Fatih ORBAY
59. Tekris İzlenimleri Semih TEZCAN
61. Davranış ve Gülümsemekten
Gelen Gerçekler Raşid TEMEL
63. OLAYLARIN İÇİNDEN Sahir ERMAN
66. LOCALARDAN HABERLER Mimar SİNAN
73. Volter'in Tekrisi Bahzat MİNEZ
76. Ünlü Masonlar Sahir ERMAN / Suha UMUR
79. ARAMIZDAN AYRILANLAR Mimar SİNAN

My
79

MİMAR SİNAN

**Gevşemeyin, endişe etmeyin. İnancınız
sağlamsa, mutlaka başaracaksınız.**

Şanı Yüce Kur'an, S. III. 139

MİMAR SİNAN

Kapak kompozisyonu : ŞİNASI BARUTÇU

YENİLİK BASIMEVİ — TİPO — OFSET

Tel : 43 55 72 ✱ İSTANBUL — 1 9 8 0

MİMAR SİNAN

Türkiye Hür ve Kabul Edilmiş Masonları Büyük Locasının
tarhi, çağdaş ve gerçekçi açıdan
araştırma ve yayın organıdır.

Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası adına
imtiyaz sahibi : Cavit YENİCİOĞLU

Yazı İşlerini fillen idare eden : T. Zihni TARHAN

DERGİDE ÇIKAN YAZILARIN SORUMLULUĞU YAZARLARINA AİTTİR.

ÜÇ AYDA BİR ÇIKARILIR, ÜYELERE MAHSUSTUR, PARA İLE SATILMAZ

1979

Nuruziya Sokağı 25, Beyoğlu, Tel : 49 47 53

SAYI : 34

4. Büyük Üstad Mesajı	Cavit YENİCİOĞLU
7. Ardından	Halit ARPAÇ
9. Türk Masonluk Tarihi ile ilgili
Papalık Belgeleri	Sahir ERMAN
15. Masonluk İçin Ne Yapmalıyız?	Reşat ATABEK
18. Evrensel Franmasonluk	Mişel MARGULİES
22. «Tekris» Kelimesi Hakkında	Ziya UMUR
29. Danimarka Hür Masonluğunun
Kısa Tarihi	A. Doğan YALIM
37. Mithra (devamı)	Abdürrahman ERGİNSOY
50. Masonluğa Kabul Edilmiş İki Kadın	Fikret ÇELTİKÇİ
55. Masonluğun Yararları	Fatih ORBAY
59. Tekris İzlenimleri	Semih TEZCAN
61. Davranış ve Gülümsemeden
Gelen Gerçekler	Raşid TEMEL
63. OLAYLARIN İÇİNDEN	Sahir ERMAN
65. LOCALARDAN HABERLER	Mimar SİNAN
73. Volter'in Tekrisi	Bahzat MİNEZ
76. Ünlü Masonlar	Sahir ERMAN / Suha UMUR
79. ARAMIZDAN AYRILANLAR	Mimar SİNAN

MİMAR SİNAN

BÜYÜK ÜSTAD MESAJI

Yabancı obediens'larda sayıları onbinleri, yüzbinleri hatta milyonları bulan Masonların, Türkiye Milli Büyük Locasına bağlı Localar'daki toplamı dörtbini ancak bulmaktadır. Nüfusu 50 milyona ulaşan Türkiye'deki Mason sayısının nüfusa oranı, onbinde birin bile altındadır. Bu, senelerdenberi de böyle sürüp gitmekte ve çok yavaş bir artış göstermektedir. Her sene aramıza katılanlarla ayrılanlar arasındaki nisbete de bakacak olursak, girenlerle çıkanlar arasında katılanlar lehine çok az bir fark göze çarpmaktadır ve bu fark her sene ortalama yüzü geçmemektedir. Bunun üzüntüsü hep birlikte çekilmekte, sayımızın artması istenmekte ve bunun çarelerini araştırmamız gerektiği üzerinde konuşmalar yapılmaktadır.

Acaba hızlı bir artışa ulaşamamamızın sebepleri nelerdir?

Kanımca bunu iki sebebe bağlamak doğru olur :

- 1. Aramıza alacaklarımızda aradığımız şartlara titizlikle riayet mecburiyeti ve kabuller için uygulanan prosedürün muayyen bir zamana olan ihtiyacı,**
- 2. Aramıza katılanlara karşılık ayrılmaların sebeplerini tam anlamı ile çözerek önleyici çare ve tedbirleri alamamak.**

Birinci sebep üzerinde pek fazla yapacak bir şeyimiz yok. Çünkü adayların seçiminde aranan şartlar belli ve haklı olarak kalıplaşmıştır. Bunlardan fedakârlık veya hoşgörü olanak dışıdır. Aksine bugünkü ortamda daha büyük bir dikkat ve itina göstermek mecburiyeti vardır.

İkinci sebep saydığım, sonradan ayrılmalara, müessir bir faktör haline gelen DEVAM'ı temin bakımından, aramıza alınacak adayları tekliflerinden evvel ciddi bir tetkikten geçirerek, Masonluğa hakikaten bir ilgi duyduklarından mı, yoksa bir merak sebebi ile mi girmek istedikleri hususları üzerinde ısrarla durmak ve aranan diğer şartlar meyanında sabır, azim, araştırma ve inceleme vasıflarına bakılmak suretiyle devam gereğine elverişli bir tabiate sahip olup olmadığı hakkında bir kanıya varmak lâzımdır.

Bundan başka tüzükler ve ritüeller gereği yapılması zorunlu toplantılar ve törenler dışındaki çalışmalarımızı monoton havadan kurtarıp ilgi ve merakla izlenecek hale getirmek, bu meyanda Masonluğun; gayesi, ilkeleri, tarihi, yazılı olmayan geleneksel örf ve adetleri, şekli ve fikri terbiyesi üzerinde çalışmalar yapmak ve özellikle mensuplarının birbirlerini yakından tanımalarını sağlayacak imkân ve fırsatlar yaratmak suretiyle hakiki kardeşlik saygı ve sevgisini oluşturmak ve bunun sağlayacağı kuvvetli bir dayanış-

ma ile kardeşlik zincirindeki halkaların kopmasını önlemek mümkün olabilir.

Bir loca içindeki kardeşlerin dahi birbirlerini yakından tanımadığı, inanmadığı, güvenemediği, kıvançta ve kederde beraber olmadığı bir toplulukta kardeşlik sevgisini oluşturmak bir teori-den ileri gidemez. Kaldı ki kanımca bu kardeşlik sevgisi yalnız Loca içindeki bireyler arasında kalmamalı vadilerdeki tüm Loca üyeleri, hatta vadiler arasında da kurulabilmelidir. Aksi takdirde kardeşlik sevgisi ve Masonluk ilkeleri ancak her Locanın kendi içinde kalacak başka bir deyimle masonluk anlayışı o Locanın ufkunda bitecektir. Masonik manadaki kardeşlik bu değildir. Hakiki bir kardeşlik oluşturulamamış Mason topluluklarında, Masonik ilkelerin uygulanması ve amaca ulaşması da mümkün değildir.

İşte bizim için ÖZLEM böyle bir düzeye ulaşabilmek olmalıdır.

Cavit Yenicioğlu

Ardından

Halit ARPAÇ
Bü.: Üs.: Kaymakamı

Büyük Üstadımız, Aziz Kardeşimiz Nafiz Zeki Ekemen fani hayatını ebedileştirdi.

Yıllar boyu derin bir bağlılıkla peşinden koştuğu NUR'un içinde huzur ile yatsın. Amin.

Bir insanlık mabedinin kuruluş hazırlıklarında nöbetçi olmamız Tükiye Büyük Locasının kuruluşu ile başlar. Bu beraberlik bir fani için değerlendirmede bence kâfi bir süredir. Bugünkü masonluğumuzun doğudan batıya, kuzeyden güneye tanıtılma yolundaki engebeli yokuşları tırmanma yarışında o, hepimizin önünde koşmuş bizleri de arkasından sürüklemeyi başarmıştır. Bu çetin yolculuğumuzda zıt düşüncelerin doğurabileceği küskünlükler eğer hiç olmadı ise bunu onun temiz duyguları ve yaşantısına rehber yaptığı hoş görüşünde aramak lâzımdır. Ulu Tanrının lutfu olan emniyet sağlayan görünüşü, her hâlû-

kârda gülen bakışları ile insanlık idealinin yerleşeceği bir mabede erişme çabasında hepimize dayanıklılık kaynağı olarak yol göstermiş, erişilmez gibi görünen geçitlerde aklın rehberliğinde yolumuza ışık tutmuştur.

Büyük Sekreterliğinde zorluk ve kaprisleri hoş görü ile karşılamış, amma Büyük Üstatlığında bunlardan kaçınmayı maharetle başarmıştır.

Üstün insanlık vasıflarından örneklerle dolu bir hayatın aynı yolda tükenişi tekrar doğmak üzere batan güneşe benziyor. Her sabah güneşi arayanlar gibi aranacaksın aziz Kardeşim, saygıdeğer Büyük Üstadım.

Arından

Halk ARPAÇ
Büyük Üstat: Köymekçisi

Büyük Üstadım, biz Kardeşim Halk Zeki Ekmen İsmi ile
Yolları aydınlatmak için bu yolda yürümek için
de husus ile yolum. Amin.

Bir insanlık mabedinin kuruluşu insanlık tarihinde nöbetçi olmaktır.
Tarihi Büyük Locasının kuruluşu ile başlar. Bu nöbetçi bir
İsmi için defterlerinde önceki adıdır. Bugünkü
meselelerimizden doğudan batıya, kuzeyden güneye tamamlanma
yolundaki engelleri yok etmek için. Yolumuzda o hepimizin
öğünde koymuş bizleri de aramızdan çıkarmış. Başarmıştır.
Bu çetin yolumuzda ilk düşüncelerimiz doğrudur. Kıs-
kınımlar eğer hiç olmazsa bu yolda tamamlanma ve
yapılmasına rehber yapmış. Hoş görüşler orman içindedir.
Lü Tannin İsmi olan emniyet sağlayan görüşler. Her İsmi-

Türk Masonluk Tarihi ile ilgili Papalık Belgeleri

Sahir ERMAN

Türkiye’de masonluğun kuruluşu ile ilgili belgelerin bir çoğunun yabancı kaynaklı olup, elde edilmelerinin ne kadar zor olduğu bilinmektedir. Bu itibarla **Rivista Massonica**’nın temmuz 1979 tarihli sayısında Katolik Kilisesinin bir kuruluşu olan **Propaganda Fide** teşkilâtının Arşivlerinden alınıp yayınlanmış olan üç belge, bir hayli ilgi çekici olmuş ve Türk Masonluğu tarihine bir çok bakımlardan ışık tutucu nitelikte bulunmuştur.

İlk olarak İngiltere Birleşik Büyük Locasının, masonluğu kurmak ve yaymakla görevli kişileri, adetâ birer misyoner olarak, Yakın Doğuya ve özellikle Osmanlı İmparatorluğuna göndermiş olduğunu bu belgelerden öğrenmekteyiz. Osmanlı İmparatorluğu içerisinde yaşayanların çok farklı din ve tarikatlere bölünmüş olmaları, vicdan özgürlüğünü ve dinî müsamahayı esas tutan masonluğa karşı ülkemizde büyük bir sempati duyulmasının bir sebebi olabilir. Şüphe yok ki bu ilgi önceleri hristiyan ve musevi cemaatlerince gösterilmiş, sonraları müslümanlara da yayılmıştır.

İkinci olarak öğrendiğimiz husus, aralarında büyük bir çekişme ve rekabetin -özellikle o devirlerde- sürüp gittiği bu farklı tarikatların, masonluk karşısında birleşmiş olduklarıdır. Hatta Papa Clément'in ünlü afarozuna Rum ve belki de Ermeni Patriklerince de katıldığı anlaşılmaktadır. Buna karşılık bazı aydınlık fikirli rahiplerle misyonerlerin bu yolu tutmadıkları, masonluğu bir düşman saymadıkları, hatta vâki afarozun Avrupalı hristiyanlara mahsus olduğu gibi garip bir yorumu benimsedikleri de görülmektedir. Tahmin ederiz ki 1745 te İzmir'de başlayan ve önceleri hristiyan kiliselerini tekvücut olarak karşısında bulan bu masonik faaliyet, belki de bu kiliseler başındakilerinin teşebbüsü üzerine, Babı Âlinin de harekete geçmesine ve 1748 yılında masonluğun bütün İmparatorluk ülkesinde resmen yasaklanmasına yol açmıştır.

Bu açıklamalardan sonra belgelere geçebiliriz :

I — 1745 Belgeleri

a) 4 mayıs ve 5 temmuz 1745 tarihli Genel Kongregasyonların bilgisine sunulan orijinal yazılar :

Bu yazılar iki nusha olup, ikinci nushanın 43-45. sayfelerinin çevirisi şöyledir :

Çok Yüksek ve Çok Muhterem Pederler

Bana düşen bir görev olarak Çok Yüksek Efendilerimin ıtlâına arz ederim ki, geçen aralık ayının başında bu şehirde ve Orta Doğunun diğer şehirlerinde kendi düşüncelerine uygun bir Cemiyetin kurulmasına önayak olmak maksadile Franc-Massons ya da Hür Duvarcılar Topluluğundan gönderilen bir ingiliz İzmir'e gelmiştir; ve bu şahsın ilk gelişinden itibaren meydana gelen patırdının ve sağladığı her milliyetten çok sayıda iltihakın ve peşinde koşanların haddi hesabı yoktur, şu suretle ki, herkesin bu cemiyete katılmayı ve kesinlikle burada kalmayı istediği görülmektedir ve esasında bir hile ve kötü yola sapma niteliğinde olmasına rağmen herkes bu cemiyetin tamâmile medenî olup, imana ve ruhlara asla zararlı olmadığını zannetmektedir.

Ben de bu kadar azametli ve üstelik bazı muntazam Misyonerlerce desteklenen bu çağlayana sed çekebilmek için ne yapacağımı bile-

mediğimden, böylesine karmaşık ve aynı zamanda derhal müdahaleyi gerektiren bir işte bana yol göstermesini Merhametli Allaha niyaz ettim ve ilâhî bir takdir sonucunda, ocak ayının 5 inde bir tamim kitapçığı elime geçtiğinden, bu kitapta Yüksek Papa Onikinci Clement'in 1738 yılında bu cemiyete kaydolan veya buna yardım eden katolikleri afaroz ettiğine dair fermanını buldum; bu fermanı derhal üç nüsha çıkartarak, üç kilisenin de Başkanlarına Epifani gününde açıklamaları ve yayınlamaları maksadile gönderdim ve Allaha şükürler olsun ki, bu yayın o kadar iyi bir sonuç verdi ki, daha önce kayıtlarını yaptırmış olan üç fransız tacir yazı ile istifalarını verdiler ve cemiyete girmek üzere olan başkaları da son dakikada bundan vazgeçtiler, ve böylece yakılmış olan ateş, tamamen sönmemiş ise de, büyük kısmı itibarile sona erdi; ben de gizli bazı yuvalanmalardan şüphe ettiğim için, günah çıkartan rahipleri, kendilerine başvuranları veya şüphelendikleri diğer müracaatçıları bu Cemiyet veya tarikat hakkında sorguya çekmeleri ve gerekli korunma çareleri hususunda kendilerine öğüt vermeleri konusunda ikaz ettim.

Muhterem Papanın yukarda sözü geçen Fermanının yayınlanmasından sonra, Rum Patriği, işbu tarikat veya cemiyete girmek isteyen rumlar hakkında da aynı afarozu yayınladı ve şu cümleyi ekledi : **«Roma'daki Mukaddes Peder işbu cemiyete yazılanları afaroz etmiştir, biz de aynını yapmakta ve bu tarikata girenleri afaroz etmekteyiz»**. Aynı şeyin ayrılıkçı Ermeni Patriği tarafından da yapılmak üzere bulunduğu bana bildirilmiştir, böylece bu tarikat her bir yandan kovalanmaktadır ve güttüğü maksadı ve istediği sonucu elde edemeyeceği kanaati bende yerleşmiştir.

Bununla beraber Pek Muhterem Efendilerimden daha etkili ve daha uygun talimat beklemekte olup, bunlara derhal itaat ederek eksiksiz uygulayacağımı arz eder ve en hakîr bir şekilde eğilerek mukaddes libasınızı kûrmetle öper, size kendimi teslim ederim.
İzmir, 11 ocak 1745

**Pek hakîr ve önünüzde
diz çöken Peder
Girolamo Lanza di Perraino
İzmir Vicaire Apostolique'i**

45. sahifenin altında şu not vardır:

Pek mütevazı bir şekilde eğilerek ve derhal itaat olunarak emir eksiksiz yerine getirilmiştir.

Mukaddes libası öper, sizlere kendimi teslim ederim.

İzmir 12 şubat 1745

Aynı imza

b) 1745 yılı Propaganda Fide (İmanın yayılması)

Mukaddes Kongregasyonunun Tutanaklarından

Cilt 115, sahife 106 r. - 108 r.

12 — İzmir-Ege Adaları

İzmir Vicaire Apostolique'i Peder Girolamo da Peraino, geçen 11 ocak tarihli mektubu ile, bir önceki aralık ayında burada ve Ortadoğunun diğer şehirlerinde Franc-Massons Cemiyetini kurmak maksadile bir İngilizin bu şehre geldiğini ve herkes tarafından tamamen medenî, imana ve Ruhlara zararsız bir topluluk sayılan ve bazı Muntazam Misyonerlerce de desteklenen bu Cemiyete çok büyük bir katılmanın vuku bulunduğunu ve bunun karşısında adı geçen Vicaire'in büyük sıkıntı ve telâş içinde bulunduğunu bildirmektedir.

Ancak bu arada Mukaddes Hatırası yaşayan Papa Onikinci Clemen'in bu gibi cemiyetleri yasaklayan Fermanını havi tamimi eline geçtiğinden, sadık uygulayıcı olan Vicaire, bu şehirde bulunan Misyonerlerin Başkanlarına, yayınlamaları maksadile bu Fermanı göndermiştir. Bu yayın işi yerine getirilince, bundan çok hayırlı bir sonuç elde edilmiştir, zira cemiyete kaydedilmiş olan üç fransız taciri kayıtlarını sildirmiş ve girmek üzere olan diğer kişiler de vazgeçmiştir.

Yukarda sözü edilen Fermanın yayınlanmasından sonra Ayrılıkçı Rum Piskoposu da bu tarıkata girmek cür'etinde bulunan rumları afaroz etmiş ve şu ibareyi eklemiştir = **Roma'daki Mukaddes Peder İşbu Cemiyete yazılanları afaroz etmiştir. Biz de aynını yapmakta ve bu tarıkata girenleri afaroz etmekteyiz** = ve aynı şeyin Ermeni Patriğince de yapılacağı sanılmaktadır.

Bundan başka Vicaire Apostolique bazı gizli yuvalanmalardan endişe ederek kendilerine başvuran günah çıkartanları ve diğer şüp-

heli şahısları bu Cemiyet hakkında sorguya çekmek ve düşüncelerine uygun gelecek çareleri kendilerine tavsiye etmek hususunda da rahipleri ikaz etmiştir.

Bu bilgilerin alınması üzerine Vicaire Apostolique'e derhal cevap verilerek bu konuda gösterdiği gayret takdir edilmiş ve bu tarikatı başlangıçta destekleyen misyonerin ismini tesbit etmesi ve onun hareketlerini ciddî bir dikkatle tâkip etmesi kendisine emrolunmuştur. Bununla birlikte, bu kötülüğün Ortadoğunun daha içerlerine doğru ilerlemesi ihtimali karşısında, durum İstanbul'daki Başpiskoposa bildirilmiş ve yukarda sözü geçen Fermanın matbu bir nüshası kendisine gönderilmiştir.

Ancak bütün bu tedbirlere rağmen, sırf bu cemiyetin kurulmasına önayak olmak için İzmir'e gitmiş olan İngilizin, Ege denizindeki diğer Adalara ve Orta Doğunun diğer limanlarına da gitmesinden ya da başka teşvikçilerin aynı işi Hindistan'da veya başka yerlerde yapmalarından endişe edilebileceği cihetle, sözü edilen Fermanın musaddak suretlerinin hazırlanmasını ve kendi bölgelerinde bu mahkûm Cemiyetin sızmasının önlenmesi ve girmiş ise kökünün şiddetle kurutulması için bütün Piskopos, Vicaire Apostolique ve Misyon Başkanlarının durumdan haberdar edilmelerini tavsiye cesaletinde bulunmaktayım.

Hâşiye

Takdirde şayandır. Mukaddes Hatıralı Onikinci Clement'in Fermant Mukaddes Kongregasyonca yeniden bastırılsın ve Piskoposlara, Vicaire Apostolique'lere ve Misyon Başkanlarına gönderilsin.

II — 1794 Belgesi

Aynı Tutanaklar yıl 1794, Cilt 164, sah. 92 rv.

31 mart 1794-Mısır-Kahire ;

7 — Kahire'deki Rum Melkit milleti adına Don Ignazio Balenni, Franc-Massons Tarikatının o taraflarda büyük kuvvet kazandığını ve oradaki Misyonerlerin Başkanının bu Takikata mensup olanları vaftizlerde vaftiz babası olarak kabul etmekle yetinmeyip, Benoît

XIV ve Clement XII nin Hür Duvarcılar aleyhindeki Fermanlarının sadece Avrupalılar için geçerli olduğu yolunda cevap verdiğini bildirmektedir. Bu itibarla ve müminlerin aldanmamaları maksadile Benoît XIV ün Fermanının çeşitli dillerde bastırılmasını ve Ortadoğuda yayınlanmasını teklif etmektedir.

Hâşiye

Mukaddes Kongregasyon, Hatırası Kutsal Benoît XIV ün Fermanının arapça, ermenice ve konuşulan rumca dillerine çevrilmesini ve basılan nushaların Kahireye ve Doğunun diğer yerlerine gönderilmesini emreder.

Masonluk için Ne Yapmalıyız ?

Pek kıymetli sayın büyük Üstad Nafiz Ekemen'in son mesajını özel bir dikkat ve ilgiyle okuduktan sonra masonluğun kalınması, canlanması için ne yapmamızın gerektiği ile ilgili soruyu cevaplandırmak ihtiyacını duymaktayım.

Masonluğun tarih boyunca cazibesini teşkil eden iki ögeyi önce belirtmekte yarar var:

1 — Tekris: Tekris ile kişi yaşadığı toplumdan farklı olduğu kanısına kapılır. İlkel olarak vasıflandırılabilen bu hissin etkisini görmemek ve tespit etmek mümkün değildir.

2 — Dayanışma: Masonların birbirlerine yardımcı oldukları her

zaman, her yerde açıklanmıştır. Toplum içinde yalnızlığın giderilmesi için herkes bir savaş vermekte olduğundan, bu inanç olağanüstü önem kazanmaktadır.

XX. yüzyılın sonlarını yaşayan toplumumuzda şu arızaları tespit etmekte zahmet çekilmediğini tahmin etmekteyim :

a — İdeal eksikliği : Toplumsal yaşamın dinç ve dinamik olabilmesi için toplumu daima harekete getirebilecek ve toplumu teşkil eden kişileri birbirine kuvvetle kenetleyebilecek muayyen bazı kuralların, prensiplerin, ideallerin varlığı gerekir. Bu gün toplumumuzda hiç bir

inanç münakaşa dışı bırakılmış değildir. Her konu tartışılmış ve tartışma sonucu her fikir değer kayıp etmiş, her iman zedelenmiş bulunmaktadır. Yıkılan varlıklar yerine yenileri getirilememiştir.

y
b — Yaşamda teknesaklık: Muh-telif nedenler daha çok para sarf etmeğe ve bunun için daha hırslı çalışmağa kişiyi itmektedir. Günlük yaşam «homo economico»yu yaratmıştır. Ayrıca kişinin daha verimli olabilmesi için faaliyeti gitgide yeknasaklaştırılmıştır.

c — Yaşamda makinenin üstünlüğü: Fabrikaların ve fabrikada çalışanların adedinin artmasından maad, tarım büyük ölçüde makineleşmiş, yazıhanelerde çalışma sistemleri kompütörler sonucu özlü şekilde değişmiştir. Evlerimizde elektrikle işleyen makinelerin etkisinden kurtulma mümkün değildir. Telefon yatak odalarımızda, televizyon salonda, buzdolabı mutfakta hakim bir kudret olarak varlığını ispatlamaktadır.

d — Kişiliğimizin hiçliği: Evrenin içinde dünyamızın küçüklüğü, kişinin etkili olmayışı, 5 milyar nöronun birleşmesi ve ahenkli çalışmasıyla bilincin vücut bulabileceğinin iddiası ve nöronların müşterek çalışmalarının bozul-

ması sonucu bilincin son bulması ve bu durum karşısında ruhun gerekli bir varlık olduğu hususunda kuşkuların artması, özlü bir iç bunalıma neden olmaktadır.

e — Kişinin yalnızlığı: Yaşayan kişilerin adedi artmıştır. Bunların bir çoğu evini, barkını, ailesini terkedip kentte yerleşmiştir. Kentte birbirine eşit küçük dairelerde yaşam sürdürülmekte ve olağan üstü daralmış aileyi teşkil eden üyeler arasında artan devamlı sürtüşmeler önlenememekte ve kişi ailesinin içinde dahi kendisini yalnız his etmektedir. Yalnızlığın yoldası acizdir. Kişi bir destek, bir dost aramakta, ancak bu sahadaki vaki çabaları şimdilik boşa çıkmaktadır.

Toplum hakkında yapılabilecek araştırma yukarda belirtilen gerçekleri ortaya koyduğuna nazaran, masonluk da insanlığa hizmeti ön planda değerlendirmeyi istediğine göre, şu konular etrafında çalışmalarımızı yöneltmeliyiz :

1 — Kardeşlerin buhranlı, bunalımlı bir devre geçirmekte olduğu, ancak bu bunalımın en kolay ve etkili bir surette giderilmesi için ana ilkelerimizin geçerliliği benimsenerek anlatılmalıdır. Bu ilkeler 3'e icra edilmiştir: özgürlük, eşitlik, kardeş-

lik. Mason kardeşler arasında muayyen bir ekip bu ilkeler üzerinde hassasiyetle durmalı, bunların derinliğine tahlilini yapmalı, ve bunları özlü bir şekilde, dinleyicileri bunalıtmadan, açıklamakla ödevlendirilmelidir. Bu çalışma localar içinde yoğun bir şekilde, localar dışında tüm propaganda vasıtalarını harekete getirmek suretiyle gerçekleştirilmelidir.

II — Kardeşler arasında dayanışmayı artırmak, kanımca bu gün en çok üzerinde durulması gereken konuyu teşkil etmektedir. Masonun yalnız olmadığı, eşinin ve çocuklarının da muayyen koruyucu şemsiye altında oldukları sözle değil, fiilen gerçekleşmelidir. Muayyen ekip-ler devamlı bir şekilde temasları kurmalı, yalnızlık içinde bunalıma kapılanlara doğru gitmeli, dertleri dinlemeli, sorunların çözülebilmesine topluca çalışılmalıdır. Masonlar arasında kardeşlik bir sözcük olmaktan çıkmalı, bir gerçek olmalıdır.

III — Localara gelmeyen kardeşler hakkında şikâyet etmek-tense, localardaki çalışmalarını daha etkili kılmak gerekir. Tartışmalar geniş kitleleri ilgilendirecek konular etrafında toplanmalı ve genellikle muhtelif biraderlerin söz almalarını sağlaya-

cak ortam yaratılmalıdır. Panel-lerin bir çok zaman müspet sonuç verdiği müşahade edilmiştir. Ritüelik toplantılar dışında, mason olmayan kişilerin konuşmacı olarak davet edilmelerinde yarar olacağını tahmin etmekteyim.

Disiplinli bir çalışma belki başlangıçta muayyen bazı kardeşlerin uzaklaşmasına neden teşkil edecektir. Kanımca bu önemli değildir. Kenetlenmiş ve birbirine dayanan küçük bir toplum, birbiriyle az ilişki kurmuş olan binlerce kişiden daha etkilidir.

Aziz Nafiz Ekemen üstadım, bundan tam 50 yıl önce, Beyazıtta Hukuk Fakültesine devam ederken, Havuz başında veya Caminin yanındaki kahvede gençliğin verdiği hayal kuvvetiyle dünyayı nizamlamak için devamlı konuşur dururduk. Yıllar geçti, dünyanın bunalımı arttı. Mimar Sinan dergisinin 33. nüshasında, bu adedin sembolizmini belirtme lüzumunu duymadan, ancak bunun bir tesadüf olmadığını benimseyerek son mesajındaki çağrına bir cevap verme lüzumunu duydum. Bu çağrının akis uyandırmaması mümkün değildi. Huzur içinde ol kardeşim, etkilediğin kuşaklar elbette ödevlerini yapacaklardır.

Evrensel Franmasonluk

Büyük Localar, Ritler, Ritüeller
arasında uyum ve tenakuzlar

Mişel MARGULİES

Yurt dışına çıkacak olan bir Birader, gideceği memleketteki Loca çalışmalarına iştirak edebilmek için Büyük Sekreterliğimizden bir «Masonik Pasaport» talebinde bulunduğunda, kendisine, gideceği Locanın bağlı bulunduğu Obediyansla Büyük Locamız arasında tanışma olup olmadığını tahkik etmesi önerilir. Muntazam olarak tanımadığımız bir Büyük Locaya bağlı bir Locayı ziyaret etmek veya böyle bir Loca üyesi ziyaretçiyi çalışmalarımıza kabul etmek, Büyük Loca tarafından yasaklanmıştır.

Bu konu zihinlerde hemen şu soruyu doğuruyor; Masonluk evrenseldir. Ritüellerimiz öyle diyor. O halde tatbikatı memleketten memlekete nasıl değişebilir? Dahası, eğer Masonluksa, nasıl muntazam olmayabilir? Aslında bu soruyu soranlarımızın sayıca pek kabarık olduklarını sanmıyorum. Çoğumuz için, ana Locamızda tatbik edilen Masonluk dünyadaki bütün Localarda çalışılan Masonluk olduğu

kanaati hakimdir ve yurtdışına yapılan Loca ziyaretleri umumiyetle hayretle neticelenmektedir. Tatbikattaki değişikliklerin uyandırdığı hayrete ilâveten, bir de güzel ve manidar görünen bir ritüel bölümünün niçin bizde de tatbik edilmediği suali zihinlerde uyanır.

TANIŞMA

Masonluğun bütün dünyaya yayılmış olduğunu söylemek doğrudur. Masonluğun uluslararası bir örgüt olduğunu söylemek aynı derecede yanlıştır. Masonluğun, meselâ Birleşmiş Milletler Teşkilâtı gibi bütün dünyayı kapsayan milletlerarası bir forumu olmadığı gibi dünya çapında otoriteyi elde tutan merkezî bir organı da yoktur. Her Büyük Loca, her millet gibi egemendir, ve her birinin bir diğer Büyük Locayı muntazam olarak tanımak için ortaya koyduğu bazı asgari şartlar vardır. Bu şart ve kurallar, bir bakıma iki Büyük Loca arasında imzalanacak dostluk antlaşmalarının esasını teşkil ederler, ve yukarıda belirttiğim gibi, kardeşler böyle dostluk anlaşmamız olmayan Büyük Localara bağlı Localara gidemezler.

Bu durum pek katı görülebilir, fakat unutulmamalıdır ki Büyük Localar uzun senelerden sonra Fransonluğun neyi ifade ettiğı hakkında bir görüş geliştirmişlerdir. Aynı görüşü paylaşmayan iki Büyük Loca üyesinin bir resmi celsede karşı karşıya gelip selâhiyetlerini aşan bir tartışmaya girmelerine mahal vermemekte isabet vardır.

İngiltere Büyük Locası 1929 senesinde başka Büyük Locaların tanınmasına esas teşkil eden bir takım kurallar yayınladı. Türkiye Büyük Locası kendi şartlarını henüz yayınlamamakla beraber tanıma prosedürünü belirli bir çerçeve içinde yürütmektedir. Bu «tanıma» sözcüğü belki bir üstünlük veya istihza hissi uyandırabilir. Oysa böyle bir düşünce hiç bir şekilde varit değildir. «Tanıma» sözcüğü yalnız ve yalnız tanınacak olan Büyük Locanın sistem ve prensiplerinin, tanıyacak olan Büyük Locanın uydularını ifade eder. Zaten tanımakta olan Büyük Loca da aynı zamanda aynı görüşü benimsemişdikçe, bütün bu tanıma tek taraflı kalarak hiç bir mana taşımaz. Netice olarak diyebiliriz ki tanıyan ve tanınan yoktur, birbirlerini «tanıyan» iki Büyük Loca vardır.

Şu noktayı tekrar vurgulamakta fayda vardır :

Her büyük Loca egemen olduğuna göre müşterek tanışma şartlarını kendi tesbit eder. Bu durumda, en geniş dostluk ve uyum içinde bulunan iki Büyük Locanın, tanıdıkları diğer Büyük Localar listelerinde göze batan farklılıklar görülebilir.

Her Büyük Locanın egemen oluşu ve kendini, kendi görüşlerine göre idare etmesi, değişik Büyük Locaların geçmişte fikir teatisinde bulunmak için bir araya gelmediklerini ifade etmez. 1938 senesinde İskoçya, İrlanda ve İngiltere Büyük Locaları bir araya gelerek Mesleğimizin gaye ve münasebetleri hakkında müşterek bir beyanat yayınlamışlardır. Keza Amerika Birleşik Devletlerinde her eyaletin müstakil Büyük Locaları birçok defalar bir araya gelmişlerdir.

DERECELER

Bu konu, bütün Masonluğun temel fikri aynı olmakla beraber, merkezî bir örgütü olmadığından, müstakil egemenliği olan her yerde ayrı bir şekilde gelişebildiğini tartışmasız olarak ispatlar. Karşılıklı tanınmayı mümkün kılan esas prensipler aynı kalmakla beraber, her Büyük Locanın esoterik sistemindeki gelişme zaman geçtikçe farklılıklar göstermeye mahkûmdur. Hiç bir çağın ve hiç bir ülkenin akılcı düşünce üzerinde tekeli yoktur. Masonluk da yaşayan bir şey olduğuna göre ve geliştiği memleketlerdeki düşünceye etki ve katkısı olabilmesi için bu canlılığını idame ettirmeğe mecbur olduğuna göre değişik ülkelerde değişik esoterisme sahip olması doğaldır. Hal böyle olunca ana Masonluğun ne olduğu hakkında görüşler de değişmektedir. Amerika Birleşik Devletlerinde ilk üç derece Büyük Locanın mesuliyetinde iken sonraki dereceler ayrı organize edilmişler ve «Eski ve Kabul Edilmiş Skoç» veya «York» Riti olarak iki gruba ayrılmışlardır. İngilterede de ilk üç derece Büyük Locanıdır. «Royal Arch» ise ayrı bir teşekkül olmakla beraber Büyük Locaya pek yakından bağlıdır. İsveç riti ile çalışan İskandinav Localarında ise üçten fazla derece aynı Büyük Locanın selahiyeti altındadır. Bizde ilk üç derece Türkiye Büyük Locasına bağlı olarak çalışırken, «felsefi» derecelerin Skoç ritinde ve Türkiye Yüksek Şurasına bağlı olarak çalıştıkları herkesin malumudur.

Bütün bunlar gösteriyor ki bir Büyük Locanın esoterik görüşünü başka bir Büyük Locanın çalışmalarına tatbik etmeye kalkmak insanı yanıltabilir. Hele bazı ülkelere aynı jürisdiksiyonda birden fazla

"Tekris" Kelimesi Hakkında

Ziya UMUR

Bir «haricî»nin Masonluğa kabulü manasına kullandığımız «Tekris» tâbirini, Fransızcadaki «initiation» kelimesinden tercüme ederek almışız.

Initiation'un, her hangi bir fransızca lügatta târifini ve «etymologie»'sini bulmak kolaydır.

Mana olarak «initiation»: sırlara dahil etme; gizli bir dine, gizli bir mezhebe, veya gizli bir cemiyete kabul etme; gizli, saklı, zor şeylerin bilgisine dahil etme; bir dinin veya gizli bir cemiyetin tatbikatına kabul etme; yani sırlarını öğretmek değil, sırları öğrenmenin yolunu açma...

Etyomologie olarak iştikakı şöyle olmuştur: Latince «ire»'den (yürümek), halk latinesinde türemiş olan «iterare» (yolda yürümek, seyyahat etmek) fiili yapılmış, bunun da başına, girmek, başlamak manasını veren «in» edatının eklenmesiyle, «initierare» ve sonra «initiare» olmuştur: Bir işin içine girecek şekilde başlayarak yürümek. «Initier» ve «initiation» kelimeleri de bu şekilde, Masonluğa dahil edilme manasına kullanılmıştır.

Initiation yerine kullandığımız «tekris» sözü, bizde ilk defa ne zaman, nasıl kullanılmış? belli

değil. Yalnız çok eski vesikalarımızda da Masonluğa kabul edilen kimselerin «tekris» edildiği söylenmekte, başka kelimeye rastlanmamaktadır.

Aslını esasını aramadan «tekris»'e initiation manası tanıamamız mümkündür; fakat kelimelerin köklerine baktığımız vakit, hiç bir benzerlik görülmemektedir.

«Kürsü»'den geldiğini söylediğimiz «tekris», niçin o kelimedenden alınmış? «Kürsü»'nun esasında ki manası ne imiş? bunlar hakkında bir bilgimiz yoktur.

Burada, hiç bir iddiasız, yanlış olabilmesi ihtimalini peşinen kabul ederek, bu suallere bir cevap aramayı denemek istiyorum.

«Tekris» tâbirinin, sülâsı «kirs» olan «kürsü» (kürsî)'den geldiğine şüphe edilmemektedir. Fakat «tekris» kelimesini türkçe hiç bir lügatta bulmak mümkün değildir.

O halde manasını, aslı olan «kirs» veya «kürsî» kelimelerinde aramak lâzım gelecektir.

«Kirs» kelimesine de lügatlarımızda rastlanmıyor. Türkçede çok yerleşmiş olan kürsü (kürsî) ise, bütün lügatlarda var (*) ve hepsi aşağı yukarı aynı şeyleri tekrar ediyor. Bilhassa iki

tanesindeki izahatı aynen nakletmek istiyorum.

Türk Lügatı, Hüseyin Kâzım Kadri, Millî Eğitim Bakanlığı (*) Kürsî; arabca isim. İskemle, sandalye, taht, serîr.

Kürsî-i idare; kürsî-i hükûmet
Bir sütun veya heykelin altına konulan büyük taş ve direk, altlık, kürsü taşı.

Kürsili yazı, kürsüsü yerinde; Kaidesine göre yazılmış yazı, camilerde vâizlere mahsus olan yüksek yer; kürsi şeyhi; kürsiye çıkmak ve çıkarmak.

Mutlaka yüksek yer; kürsî-i istigrak; kürsî-i temâşa.

Arş-ü kürsî.

Felek-i sevabit; makamât-ı manevîyye-i ilâhiyye'den.

(*) Ali Püsküllü'nünkü müstesna. Orada ne «kürsü» var, ne de öz Türkçesi. Anlaşılan lügatçı Ali Püsküllü'ye göre, Türkçede bu kelimeye ihtiyaç yoktur!

(*) Hüseyin Kâzım Kadri (Şeyh Muhsin-i Fânî)'nin bu lügatı dört cilttir. İlk iki cildi yeni harflerin kabulünden önce, son iki cildi yeni harflerin kabulünden sonra, Millî Eğitim Bakanlığınca basılmıştır. Kelimeleri «sülâsî» lerinden aramak lâzım geldiği için, ve zaten son iki cildinde dahi arap harfleri sırasına göre düzenlendiği için, yeni nesillerin bu çok değerli eserden istifade etmeleri imkânı azdır.

Ayrıca:

Kürsi: Çağatayca'da arapçadan alınmış olarak, iskemle manasına gelmekte; doğramacı ve marangoz'a «kürsici» denmektedir.

Yine Çağatayca'da kürsü, balık ağı, manasına da geliyor.

Kürsü'den müştak kelimelerin hiç birisi Hüseyin Kâzım Kadri'nin lügatında yer almamış. Bundan anlaşılıyor ki Türkçeye inkıtal etmemişler.

Okyanus (Türkçe Sözlük) Pars Tuğlacı, Pars Yayınevi (**)

Kürsü : Osmanlıca, a. kürsî: (1) Kalabalığa karşı söz söyleyenlerin üzerine çıktıkları yüksekçe yer; dershane kürsüsü; meclis kürsüsü. (2) Mecâzî manada: Bir fakültenin araştırma ve öğretim birimi, profesörlük. (3) Müslümanlık geleneğinde «arş» ta, yani dokuzuncu kat kökte olduğu varsayılan ilâhî tahtın altındaki gök yüzü tabakası. (4) Eskiden: devlet merkezi; pa-yı taht. (5) Ayaklık; kaide. (6) Taht. (7) Sandalya, koltuk. (8) Görev, makam. (9) Dinî: Cami ve mescitlerde vâizlerin vaiz verdiği yer... En yüksek gök tabakasının (Tanrının katı) altındaki bir düzlükte olan ve alın yazısının yazıldığına inanılan def-

terin bulunduğu yer. Bir Piskoposun kilisesinde oturduğu sandalye. Kiliselerde, tapınaklarda vaiz verilen tribün. (10) Eğitim: Medreselerde müderrislerin oturarak ders verdikleri yer. (11) Müzik: Eski Arap musikisinde bugünkü peşrev yerine, fasıl başında çalınan saz eseri. (12) Padişahların üzerine basarak ata bindikleri kırmızı kadife ve çuha kaplı iskemle. (13) Padişah tuğralarındaki dört bölümden birisi: Padişahın ve babasının adlarının yazılı olduğu bölüm...

Kürsü taşı: mimarî: Duvarın köşesine, bir heykel veya büstün altına konulan büyükçe taş. **Kürsücü:** Eskiden dört ayaklı tahta iskemle ve küçük sofrası iskemleleri yapan marangozlara verilen isim.....

Bunlardan başka :

Ahmet Vefik Paşa'nın Lehce-i Osmanisinde :

Kürsi : Sandalî, taht, besat, camilerde vaaz serîri- **Kürsü taşı** Yazı kürsüsü- **Makam-ı Pay-i**

(**) Pars Tuğlacı'nın bu «Ansiklopedik Türkçe Sözlük»ü, Türkçede yazılmış en geniş lügattir. Pars Tuğlacı son derecede değerli, Bedrosyan, Kelekyan gibi lisan âlimlerinin hayrûlhalefi bir ilim adamıdır.

taht- Merkez, kürsî-i hükümet,
kürsî-i vilâyet

Şemsettin Sami'nin Kamus-u
Türkîsinde :

... Makam, vazife; kürsî-i tedris;
kürsî-i hitabet; kürsî-i hükümet;
Pay-ı taht.

Kürsü taşı: Duvarın köşesine
konulan büyükçe taş

Kürsülü: Metin ve oturaklı; kür-
sülü yazı.

Zenker'in Dictionnaire Turc-
Arabe-Persan'ında:

Kürsî : Taht, serîr, iskemle -
Kürsî-i memleket - Kürsî-i hü-
kümet-Padişah kürsüsü - Kürsî
nişin - Kürsülü, kürsüsüz.

Ali Nazîme ve Reşad'ın «Mü-
kemmel Osmanlı Lügatı»'nda :
Kürsî: ... Esas, temel, kürsü ta-
şı

manaları belirtilmiştir.

Bütün bunlar kürsü'nün, bugün-
kü dilimizde istimal edilen ma-
nalarını ortaya koyuyorlar, ama,
kürsü'den gelen «tekris» keli-
mesinin, Masonluk mesleğinde-
ki manasını izah etmiyorlar. Şu
halde, kelimenin aslına, etimo-
lojisine müracaat etmek, mo-
dern manalarını değil, asıl ma-
nalarını tetkik etmek icab edi-
yor.

Kamus'ta (*) kelimenin sülâsisi
olan «kirs» ve ondan müştak

kelimeler hakkında söylenenleri
görelim :

Elkirs (kâfın kesri ile) : Bir az
adamlar bir yere gelip yurd it-
tihaz eyledikleri evlerin mec-
muuna birden denir ki, Türk-
menler «Oba» tâbir ederler...
ve Kirs, küçük oğlaklar yatmak
için hamam halveti tarzında ya-
pılmış külbeye denir. Saruç (ki-
reç) manasına ve bunda savap
(doğru) olan kils (kireç) olmak-
tır. Ve kirs beni Adî cemaatine
mahsus bir hurmalık adıdır ve
deve ve koyun makulesinin bevl
ve fışkıları birbirine karışıp ker-
piç gibi birbiri üzerine katılaşıp
pekişmiş kalıba denir. Birbirine
zam ve ilsak olunmuş kılâde ve
veşaha (gerdanlıklar, geyik boy-

(*) Kamus: Okyanus, açık deniz; bir
lisanın bütün lügatlarını şerh ve
tefsir eden kitaplara verilen
isimdir. Bahsini ettiğimiz lügatin
müellifi Muhittin Firuz Abadî hic-
rî 729 senesinde doğmuş, Yıldır-
ım Beyazıt ve Timurlenk'in ilti-
fatlarına mazhar olmuş, 816
(Hicri) senesinde vefat etmiştir.
Yazmış olduğu büyük lügata
«Elkamus'ul Muhi'ta» ismini ver-
mişti. Bu eser çok meşhur oldu-
ğundan bugün umumiyetle geniş
çaptaki lügatlara Kamus den-
mektedir. Firuz Abadî'nin Ka-
mus'u, II. Mahmut devrinde, meş-
hur mütercim Âsım Efendî (1755-
1820) tarafından Türkçeye çev-
rilmiş, üç büyük, cilt halinde bir
kaç defa basılmıştır.

nuzları) ve saireye denir. Her birine kirs denir.

Elkirsî: Kâfın kesri ve zamanı ile kirsî veya kürsî: Taht'a denir, serîr manasına, halen iskemle ve sandaliye itlakı ol münasebetledir... Şârih'in beyanına göre ya'nın teşdit ve tahfifi iledir. Mütercim der ki: müfessirînin tahrikleri üzere kirsîy, kâfın kesri ile kirs'i mezkûra mensuptur ki biri birinin üzerine katlanıp kalıp olmuş fışkıya denir. Serîr'de ve sandalî'de istimali, birbiri üzerine ahşabın inzımanı mülâhazası iledir. Baadehu nisbet'i mezkûreyi istikrah sebebiyle kesreyi zammeye tebdil ile yani kirs'i'yi kürsî yaparak nesebini tagyir eylediler ve kalilen aslı üzere de istimal ederler. Baade, emr, mutemed-i aleyh olmak münasebetiyle ilm'i danişe de kürsî itlak olunur. Kezalik padişaha ve âlime ve mülke dahi haliyyet ve mahalliyyet alâkası ile kürsî itlak olunur... Pes Ayetülkürsîde vaki kürsiye lafzı şerifinin zamir'i celâle izafeti istiare'i temsiliyyeye yahut ilimden kinayeye yahut mülk ve saltanat iradesine -ki mecazı mürsel tarikiyledir- mahmul olur. Bundan sonra bizi ilgilendiren kelime hakkında kısacık bir tarîf var :

Eltekris: Binaya temel bırakmak manasınadır.

Ahterî-i Kebirde ise :

Elkirs : Her nesnenin aslı ve ebyat-ı müctemia ve dahi birbiri üstüne yığılmış kalmış davar tersi.

Elkürsî : Kürsî ki üstüne otururlar.

Tekris kelimesi burada yok.

Lügatların verdiği bu açıklamaların ışığında, Masonluk bakımından çıkarılabilecek olan mana şu oluyor :

Masonluk, bir tuğla üzerine yeni bir tuğla koymaktır; bu bakımdan Masonluğa kabul edilen her kişi, o binaya ilâve edilen yeni bir tuğladır (Kirs'ten tef-il bâbindan tekris).

Bu tuğlalar lâalettayin tuğla değil, büyük bir binanın temeli olabilecek sağlam tuğlalardır.

Tekris kelimesinin esasını araştırınca ortaya bu çıkıyor: İnsanlık Binasına temel atmak; temel taşı koymak; duvara yeni taş ilâve etmek...

Bu kelimenin Türkiye'de yaratılmış olduğunu zannetmiyorum. Bu tahminimi destekleyecek bir delilim olmamakla beraber, Masonluğun Türkiye'de terminolojisini tesbit etmeğe gayret eden bir kimsenin, Türkçeye hiç bir şekilde mal edilmemiş «kirs» kelimesinden bir tâbir ihdas etmiş olacağına ihtimal vermiyo-

rum. Türkçedeki hiç bir lügatta bulunmayan bu kelimenin, kendisi Mason olan Hüseyin Kâzım Kadri'nin lügatında bile yer almamış olması bu tahminimi kuvvetlendirir kanaatindeyim. Belki de Mısır'da bulunmuş ve oradan bize intikal etmiş bir kelimedir.

Tekris karşılığı «eriştirme» diye yapılmış bir kelimeyi tâbir haline getirerek buna bir mana vermeğe çalışmak doğru değildir. Tekris'in ermek ile, erdirmek veya eriştirmek ile bir alâkası yoktur. Zaten Masonluğun «erme» gibi mistik anlayışlarla ilişkisi bulunmaz. Mason birdenbire bir yerlere «erip», «velî» olmaz; bizde «evliyalık» yoktur, akıl vardır. Son zamanlarda Masonluğu Türkiye'de Mevlâvîliğe, Bektaşîliğe yaklaştırmak gibi bir temayül vardır. Bu sathî ve yanlış düşünceler Masonluğumuzu yanlış yollara götürmek tehlikesini yaratmaktadır; bu nevi «akıl dışı» benzetmelere fazla iltifat edilmemelidir.

Kelimeler, aklımızda uyandırdıkları fikirlerin, hayalimizde yarattıkları imajların çokluğuna göre güzel olurlar. Bunlar, gürbüz ve uzun bir hayat sürmüş kelimelerdir. Uzun bir ömür, içlerine bir sürü mana yerleştirmiştir ve biz bunları, okuduğumuz kitaplardan, ezberlediğimiz

şiiirlerden, hayatımızdan biliriz. Duyduğumuz vakit bir hatıralar yekûnu biz heyecanlandırır. Şurada, aslında belki güzel olmayan, ilk zamanlarında yadırganmış olması mümkün, belki de pek yerinde olmayan «tekris» kelimesini her duyduğum vakit, Masonluğa girişimi, başka kardeşlerin buraya kabulünü, «tekris intibâ» ismi altında söylenmiş sözleri, yapılan münakaşaları, bazan bulanık, bazan berak, bazan şuur altında, bazan şuur üstünde duyar ve yaşarım. Benden yüzlerce sene evvel Mason olmuş bir birader, bu kelime ile bana bağlıdır: O da tekris ben de tekris!.. İsterim ki, yüzlerce sene sonra gelecek kardeşlerim bana bu kelime ile bağlı olsunlar. Böyle bir tâbirin yerine başka bir şey getirildiği vakit aklıma ve hayalime bir şey gelmiyor.

Yüz sene sonrakilere bir şeyler düşündürebilir, bile diyemiyorum. Çünkü evvelâ, her kelimeye böyle uzun ve güzel bir hayat nasib olmaz. Zaten, her an teşvik edilen, her şeyin daima değişmesini bir mârifet sayan gidişimize göre, bugün «eriştirme» demek istediğimiz tekris'e daha yarın olmadan başka bir isim vereceğiz. Böyle gittiği müddet, çocukluk devresinden çıkmak bize nasib olmayacak:

Hep emekleme halindeki çocuklar gibi, içi boş, manasız kelimelerle konuşmak, düşünmemek ve o kelimelerin olgunlaşmalarına vakit bırakmadan, yok edilmek, hazır, büyümüş, yetişmiş kelimelerden faydalanamamak.. «Tekris» kelimesi, ilk yaratıldığı

zaman bozuk ve sun'î bir kelime olmuş olsa bile, bugün artık yaşamış, dolmuş, ve hayat hakkı kazanmış bir kelimedir. Düşünelim ki bu kelime sırf «bize» mahsusuttur; başka hiç bir yerde kullanılmamıştır; lügatlarda yoktur; sadece «bizim»'dir. Böyle kelimeleri sevmeği öğrenelim.

Danimarkada Hür Masonluğunun Kısa Tarihi ()*

Kısaltarak Çeviren : A. Doğan YALIM

Başlangıç :

Efsanelere düşkün olanlar, Danimarka Millî Locası'nın Kütüphanesinde «Hür Masonların Gerçek Tarihi» (Autentische Geschichte des Freimaurer-Ordens) isimli, 1800 yılından kalma bir el yazmasının (manuscript) saklandığını öğrenmekten memnun olacaklardır.

Bu el yazmasında, 1612 yılına kadar uzanan geçmiş tarihlerde Danimarka'da bir ya da bir kaç Locanın bulunduğu, John Philips isimli bir İngiliz kaptanının, 1726 yılında bir Mason Locası kurduğu iddia edilmektedir.

İkinci iddianın doğruluk şansı, az da olsa, varsa da, birinci iddia hiç bir zaman doğrulanamayacak gibidir. Aslında Danimarkada ilk Lo-

(*) Ars Quatuor Coronatorum'un 1977 yılına ait 90. cildinde yayınlanan ve Svend Herting Kardeş tarafından yazılıp, Hugo Heinberg Kardeş tarafından İngilizceye çevrilen «A Brief History of Danish Freemasonry» isimli makaleden Türkçeye, kısaltılarak çevrilmiştir.

canın 1743 yılında kurulmasından önceki zamanlarda Danimarkalılar yabancı ülkelerde tekeris olunuyorlardı. Bu durum, yukarıda anılan John Philips'in bir loca kurmak için yeterli sayıda Kardeş bulmasını mümkün kılmış olabilir.

Yanlıştan Başlayarak :

Zamanın koşullarının Masonluk için çok elverişsiz bulunmasına karşın 1726 yılında bir loca kurulduğunda Masonik bir gelenek vardı. Bununla birlikte, görünüşte Alman modeline uygun bir Anti-Masonik Dernek, 1741 yılında kuruldu ve Kral VI. Christian ile Alman asıllı Kraliçesi, Sophie Magdalena'da Derneğe katıldı.

Dernek'in yasalarında amaçları aşağıdaki şekilde belirtilmişti :

«Başka hiç bir nizam Hür Masonluk kadar ilgi çekmemiştir. Ancak, özellikle sırlarını en üst otoritelere bile açıklamayı Masonların reddetmeleri ve daha önemlisi kadınların, hiç bir hak tanımaksızın, Hür Masonluğun dışında bırakılması nedenleriyle pek çok kimse, bu düzene katılmayı tehlikeli addetmektedir...»

Bu Cemiyet'in, varlığını 1779 yılına kadar sürdürdüğü bir gerçektir. **Doğru Başlangıç :**

Kral VI. Christian 1746 yılında öldü. İlginçtir ki, Kralın yaşam süresinde ve Cemiyet'e rağmen iki Mason Locası kurulmuştur. Bu Localardan ilkinin 11 Kasım 1743 tarihinde kurulduğu, bu gün hâlâ mevcut olan iki tutanak ile belgelenen bir gerçektir.

«Bu gün, 1743 yılının 11 Kasımı saat 18 de, Muhterem Mason Cemiyetinin beş üstadı, bu Kardeşliğe katılmak için baş vuran çeşitli kişileri kabul etmek için toplandılar. Böylece tekeris olunanlar, kendi localarını kurmak istediler. Aşağıdaki genel hükümler ve özel kaide-ler vaz edildi...»

Bu arada, 1743 yılına kadar, 20 civarında Danimarkalının dış ülkelerdeki Localarda Nur'a kavuştukları da onaylandı. Bu kardeşlerden bazılarının isimlerinin burada anılması gerekirse de, sadece birinin Georg Nielsen Krdeşin anılması ile yetinilecektir.

İlâhiyat tahsil edip Kraliyet Mahkemesinde yüksek bir göreve atanmış olan Georg Nielsen, St. Martin Locasına yasal bir berat sağlanması hususunda hiç bir şey yapılmaması yüzünden sabrını yitirip bu locadan iki kardeşi ile birlikte istifa edip, 1744 yılında Zorobabel

isimli bir loca kurmuştu. 4 Mayıs 1745 tarihinde yirmi Kardeş Londra'dan berat istediler. Berat'ın Büyük Üstad Cranstoun Lordu James tarafından imzalandığı bilinmektedir. Ancak bilinmeyen nedenlerle Berat 1748 yılına kadar Kopenhag'a ulaşamamıştır.

Bu arada St. Martin Locası da 9 Ekim 1749 tarihli ve 5. Byron Lordu Williams tarafından imzalanan beratını almış ve o günlerde bir birleşik krallık olan Danimarka ve Norveç'in ilk Bölgesel Büyük Üstadı olarak Kont Danneskiold-Laurvig görevlendirilmiştir.

Bilahare, Kardeş Loca olan Frederick til det Kronede Haab (Frederick of Crowned Hope) Locası ile birleşen Zorobabel Locası, İskandinavya'da mevcut en eski Loca olarak 233. kuruluş yılını bir süre önce kutlamıştır.

Strict Observance Riti :

Onsekizinci asrın ortalarına doğru Almanya'da Baron von Hund'un önderliğinde «Inner Order» ya da «Observantia Stricta» gelişmekte idi. Bu gelişme, 1765-1782 döneminde Danimarka Masonluğunun maalesef büyük desteğini gördü; Brunzwick Dükü Ferdinand'ın teklifi üzerine Danimarka Locaları «Rectified Rite» denilen «Les Chevaliers Bienfaisants de la Cité Sainte» ritini kabul ettiler.

1792 de Ferdinand'ın ölümü üzerine Danimarka Prensi ve bilahare Masonik Düzen'in Büyük Üstadı tayin olunan Hasse-Cassel Kontu Charles'in (1744-1836) liderliği süresinde bir çok loca kuruldu; bu localardan biri 1791 de kurulan Maria til de tre Hjeter (Mary of the Three Hearts) halen çalışmalarına devam etmektedir; 1792 yılında Masonluğu resmen tanıyan bir Kraliyet Emirnamesi çıkartıldı; Danimarka Masonlarının sahip oldukları ilk gayrimenkul, Stamhus, 1807 de edinildi ve Prens Charles'in şahsî evrakı bilahare Danimarka Millî Locasının arşivinin çekirdeğini oluşturdu.

İskandinav Riti :

Danimarka Localarının yüzyıl önce İsveç'de geliştirilen ve sonraları Kuzey Almanya, İzlanda, Norveç ve Danimarka'ya yayılan ve bu yüzden İskandinav Riti diye anılan İsveç sistemini benimsemeleri Kral Frederick VII nin devrinde ve Kralın nezaretinde gerçekleşti.

Hareketin esas öncüsü, 1851 yılında Elsinore'de Kosmos Locasını kuran Knud Gat'dı. Knud Gat ve Kardeşleri İskandinav Riti ile tanı-

şana kadar geçen 85 yıl içinde Danimarka Locaları Rectified Ritinde çalışmışlardı. Kosmos Locasının kuruluşundan sadece beş ay sonra, kendi şehirlerinde İskandinav Ritinin uygulanması için Eski Skoç Hür Masonluğu Direktörlüğü (Old Scottish Freemasonic Directorate) denilen organa müracaat edildi. Müracaat kabul edildi ve yeni rit, 24 Haziran 1853 tarihinde Kralın huzurunda resmen uygulanmaya başlandı.

Bütün muntazam ritler gibi İskandinav Riti'nin de menşei İngiltere'dir ve tüm eski landmarklar bu ritte de muhafaza olunmuştur. Ne var ki İsveçliler bu ritin Fransız uygulanması ile karşılaşmışlardı.

Bu konuda belirtilmesi gereken iki büyük isim, sırası ile 1731 ve 1737 yıllarında Paris'te tekris olunan Kont Wrede Sparre ile Baron Carl Frederick Schaffer'dir.

Kont Werede Sparre İsveç'de ilk Mason Locasını kuran kişidir.

Schaffer'in ise İsveç'e Eski Yükümlülüklerin (Old Charges) aşağıdaki cümlelerle başlayan Fransızca bir kopyasını getirmesinin etkileri önemli olmuştur:

«Geçmiş yüzyıllarda Hürmasonlar Katolik Kilisesine bağlı olmaya mecburdular. Ancak, bir çok yıldan beri, her halükârda Hristiyan olmaları şartıyla, onların görüşleri özellikle bu bakımdan tetkik edilmemektedir.»

Bu kabul İskandinav Ritinin temel taşlarından biri addedilebilir. Ve çok muhtemeldir ki Ritin Danimarkalılara en cazip gelen yönüdür. Son 125 yıla Kısa Bir Bakış :

Danimarka'da Hür Masonluk genellikle sağlam ve sessiz bir gelişme geçirmiştir. Ancak, halkın hemen hiç bilmediği konularda peşin hükümlerle harekete geçirildiği hallerde Masonluk adi hücumlara konu olmuştur.

En ciddi hücumlardan biri 19 uncu asrın sonuna doğru vukulmuştur. Mütecaviz, Kopenhag Üniversitesinde Din Tarihi Profesörü Frederick Nielsen'di. Nielsen 1789 da İskandinav Ritine karşı dini çevrelerin hücumlarından ilham alan bir seri makale yazdı.

«Tanrı'nın ve Peygamberlerinin sözlerini unutmayan Hristiyanlar için Masonluğun içine büründüğü karanlık yıldırıcı, caydırıcıdır.»

Nielsen'in ilk saldırısı büyük ilgi uyandırmıştı. Ancak Nielsen kolay pes etmedi ve incelemelerine devam etti. Nielsen'in aradığı fırsat, dindar muhalifleri tarafından çok tenkid edilen Santalistan'daki bir misyonerin, Mason olduğunun anlaşılması ile ortaya çıktı. Bu misyoner yazdığı özel bir mektupta Hürmasonluğun temelini, merkezi İsa olmak üzere Hristiyanlık inancı olduğunu iddia etmişti.

Bu mektubun bir kısmı bir Norveç gazetesinde yayınlandı ve Profesör Nielsen'in karşı savunmasına yol çatı. Nielsen'in yayınladığı İskandinavcada Masonluk isimli broşür, bu defa büyük ilgi çekti ve Alman diline de çevrildi. Bu tercüme üzerine Stettin Başpiskoposu ve gayretli bir Mason olan G. A. Schiffmann, Nielsen'e yazdığı açık mektupta Hür Masonluğun Hristiyanlığa dayalı temelleri ile tarihini ve gelişimini zekice inceledi.

Eğer bir Kardeş Profesör Nielsen ile çok şanssız ve beceriksiz şekilde tartışmaya devam etmese idi konu bu şekilde kapanacaktı. Bu kardeşin «Eski Bir Mason» takma adı ile yayınladığı yazılar muhalifine Masonluğun çok aleyhine yeni silâhlar sağladı.

Sonuçta Nielsen, kendi inancına göre Hür Masonluğun «Kilisece bilinmeyen bir vahiy sahibi olduğunu, Anderson'un deizmini ve tarihî denilen görüşlerini koruduğunu, İskandinav Ritinin gnostisizm, mistisizm ve simyanın bir karışımı ile Hristiyanlığın bazı serpintileri olduğunu» beyan ederek sistemin «peşin hükümler doğurduğunu ve sahtekârlıktan doğduğunu» söyledi.

Bir çok yıl süren bu tartışma Masonluğa yeni üyelerin katılmasını önlememişti. 1880 yılında Kardeşlerin toplamı 3000, 1896 yılında 3800 kadardı. 1978 yılında üye sayısı, ülkenin hemen her yanındaki yüz kadar Locada toplanmış 14.541 kişidir.

Millî Büyük Locaya tabi Locaların hepsi İskandinav Ritini benimsemiş değildir. Son zamanlarda İngiliz (Emulation) ritinde çalışan Localarla işbirliği kurulmuştur. Bir Loca da Strüder (Alman) ritinde çalışmaktadır. Bu durum «Danimarka'da üç Masonik Ritimiz fakat tek bir Masonluğumuz var.» cümlesi ile zekice açıklanmaktadır.

Alman İstilas ve bilahare olanlar :

Danimarkayı Almanların istilas sırasında Masonluğun önüne direkt bir engel konulmadı. 21. Eylül. 1941 de Stamhus'a Almanlar ve iş-

birlikçileri tarafından el konuldu. 4. Mayıs, 1945 Kurtuluş Gününde Stamhus Direniş Hareketi tarafından geri alındı ve fakat Almanya-
dan dönen mültecilere tahsis olundu. Bu olaylar sırasında önemli
şekilde tahrip olan bina bilahare, özellikle Amerikalı Kardeşlerin
mali yardımları ile restore edildi.

1974 yılında yeni bir problem doğdu. Danimarka Radyo Televizyon
Sistemi, Hür Masonluğu konu alan «Gizli Danimarka» isimli bir te-
levizyon programı yapmayı kararlaştırdı. Başlangıçta Büyük Loca
yardımcı bir tutum benimsemişti. Ancak, maksadın Masonluğu gü-
lünç duruma düşürmek ve doğru bilgi vermemek olduğu anlaşılınca
işbirliği reddedildi. Programın yapımcısı planlarını gerçekleştirmek-
te ısrar etti ve merasimlerin bazılarını, okuyup işittiklerine göre
uydurarak programını tamamladı. Bunun üzerine Mason Cemiyeti,
programın yayınlanmasını önlemek için Radyo Televizyon Sistemi
aleyhine dava açtı. Programın yayınlanacağı gün mahkeme tara-
fından yasaklama kararı verildi. Bu karara Radyo Televizyon Siste-
mi tarafından yüksek mahkemede itiraz edildi. Bu dava henüz (Ha-
ziran 1977) sonuçlanmamıştır. Ancak çıkacak kararın ya Radyo
Televizyon Sistemi ya da Mason Cemiyeti tarafından temyiz edilece-
ği ve nihai kararın daha en az iki yıl içinde alınamayacağı bilinmek-
tedir.

İskandinav Ritinin Bu Günkü Durumu :

İskandinav Ritinin diğer Masonik sistemlerden farklı olduğu açıktır.
Bu nedenle çalışmalarını diğer ritlerdeki tekris ve terfilere benzete-
rek anlatmak mümkün değildir.

Bu rit üç grupta toplanmış onbir dereceyi kapsar :

1. derece St. John Çırağı
2. » St. John Kalfası
3. » St. John Üstadı
4. » St. Andrew Çırağı
5. » St. Andrew Kalfası
6. » St. Andrew Üstadı
7. » Vekilharç Kardeş (Brother Steward)

8. » Salomon'un Mutemet Kardeşi (Entrusted Brother of Solomon)
9. » Mutemet St. John Kardeşi (Entrusted Brother of St. John)
10. » Mutemet St. Andrew Kardeşi (Entrusted Brother of St. Andrew)
11. » Pek Bilgili Kardeş Şovalye- Red Cross Kumandanı (Most Illuminated Brother Knight-Commander Red Cross)

Genel Merkezler, en yüksek görevlilerin ikamet ettiği Kopenhagdadır. Yönetim Odense ve Aarhus'daki Bölge Locaları arasında kısmen dağıtılmıştır.

Chapter derecelerinde terfiler Büyük Chaptr'de ya da Bölge Localarında yapılır. En yüksek dereceye, 11. dereceye, sadece Kopenhagda yükselinebilir.

Yedi St. Andrew Locasında 4-6. dereceler verilir. Karşılıklı anlaşma ile İngiliz Royal Arch Chapter'lerinin üyeleri 6. derece çalışmalarına katılabilirler.

St. John Çalışma Localarının adedi halen 50 dir. Çalışma deyimi bu localarda tekris, geçiş ve terfi yapılabildiğini ifade eder. Derecesi ne olursa olsun her Mason, ana Loca olan bir St. John Locasına üye olmalıdır. Bu Locaların üye sayısı 50 ile 900 arasında değişir. Çalışma Localarından başka tekris ve terfilerin yapılamadığı ufak öğretim locaları da vardır. Bu Localar aynen Çalışma Locaları gibi açılıp kapanır. Ancak ana fonksiyonları Hür Masonluğun anlamı, amaçları ve faaliyetleri hakkında konferanslar düzenlemektir.

Danimarka Masonluğu bir Büyük Üstad ile 13 üyeli bir Süprem Konsey tarafından yönetilir. Yönetimdeki son yenilik, aşağıda belirtilen önemli faaliyetlerden sorumlu Enformasyon Direktörlüğünün kurulmasıdır.

Masonik kanunlar ve ritüeller

Yayın ve Masonik Araştırma

Masonik Haberleşme

Masonik Arşivler ve Kütüphane

Mason Müzesi

Mason Dergisi (Frimurer Maddelelser)

Düzenin Matrikülü

Kopenhag Mason Müzesi :

Hür Masonluğu inceleyenler için özel bir ilgi konusu, türünün en iyilerinden birisi, belki de Londra'da Great Queen Caddesindeki müzeden sonra ikincisi olan Kopenhag Mason Müzesidir.

Müzenin kurulmasına 1853 de başlanılmıştır. 1940 da ölümünden önce özel koleksiyonunu Müzeye bağışlayan ve dünyaca tanınmış bir madeni para uzmanı olan Johannes Rasmussen ilk Müze Emni idi. Halen Müzede 11.000 den fazla ilginç parça vardır ve Müze son zamanlarda halka açılmıştır.

Ekim-Nisan aylarında, pazar günleri hariç, her gün Localarda toplantı yapılmaktadır. Ziyaretçi Hür Masonlar (Eğer Royal Arch Masonu iseler) hangi ritten ve derecede olurlarsa olsunlar 6. dereceye kadar olan Loca çalışmalarına katılabilirler. Ziyaret etmek isteyen Kardeşler aşağıdaki adrese başvurmalıdırlar.

**Den Danske Frimurerorden
23, Blegdamsvej
DK-2100 Copenhagen**

Mithra

(İnsanlık tarihinin gizemli tanrısı)

Mithra ve Mithra Kültü

(İnsanlık tarihinin ilk organize inisiyatik kültü)

II

Abdurrahman ERGİNSOY

(Geçen sayıdan devam)

4 — MITHRA KÜLTÜNDE MİSTERLERE ERİŞTİRME.

Masonluğun köklerini araştıranlar bu ananeyi, bu kökü Euclide öğretisine, Mısır esrarlarına, Pythagoras'a, Orfeye, Babil Kulesi yapımına, Nuha, Grek misterlerine, Collegia'lara, Guildlere, bazı kültlere ve tarikatlere ve de Süleyman Mabedi yapımına bağlanmaya çalışırlar. Bu kaynaklar veya kökler arasına, mabed şekli, sembolleri ve özellikle yedi dereceli bir inisiyatik kült olarak inisiyasyon şekli de dikkate alınarak Mithra Kültü en başta katılmalı kanaatindeyim. Özellikle, insan mutluluğu, insan yararı ve mutlu yaşamak için ge-

rekli ERDEM'leri işleyen Mithra doktrini fikirlerini de unutmamak gerekir.

Tarihî COMO gölü kıyılarındaki Collegia'ların, Anadoludan göçen Etrüsklerle ortaya çıktığını, Mazdeizmin zanaatlerin doğuşundaki öncülüğü hesaba katılırsa, onların kullandığı sembolizmanın ve belki de inisiyasyonun Boğazköydeki tabletlerde görülenlerle aynı olduğu da (ki ispatlanmıştır) anlaşılınca, artık kabul etmek gerekir sanırım. Mithra kültüründe Kâhin, Peder veya Baba olarak en üst kişiyi veya sınıfı temsil eder. Bu mertebeye çıkmak için altı dereceden geçmek şarttır. Tarikatta yalnız erkekler bulunmaktadır ve özel inisiyasyon törenlerinden sonra tarikata girilmektedir. Külte girecek aday önce Mithra'ya şöyle yakarmaktadır :

«Selam Sana Tanrım, Suların Efendisi, selam Sana toprağın hükümdarı, selam sana Espri'nin Prensi. Tanrım, hayata yeniden gelişen ben bu ulu coşkunluk içinde geçiyorum ve bu ulu coşkunluk içinde ölüyorum; hayat veren doğumla doğmuş ben ölüm içinde kurtuluyorum. Ve ben Senin düzenlediğin yoldan, Senin tesis ettiğin ve Senin kutsal olarak vrettiğin yasalara göre geçiyorum..»

Eski devirlerdeki topluluklarda inisiyasyon genel olarak erginlik yaşında uygulanmaktaydı. Buna sebep te, sırları olan dinsel veya dinsel olmayan birliğe kabûlden sonra, içinde yaşamaya katlanıp katlanamayacağını anlamak için adayın hazırlanmış ağır yaşam sınamalarına tabi tutulup denenmesi gereği idi. Genç aday evinden, ocağından alınıp Şefin buyruğu altına girmektedir. Bir özel törenden sonra birliğe girer, toplantılara katılır, öğrendiklerini, sırları saklamayı öğrenir.

Mithra Kültünde aday bir süre **ÇÖMEZ** olarak kabul edilir ve büyük törene, inisiyasyona bilgilendirilerek hazırlanır. Bu bilgilendirme sırasında neler öğretildiğini bilmiyoruz. Evrenin orijini, dünyanın ve insanların yaratılışlarına ait efsaneler mi öğretiliyor, ahlak kuralları mı öğretiliyor bilmiyoruz. Her halde misterlerin gizlediği sırları verirken dış aleme ait şeyler de öğretilir. Ama adaya sakıncalı görülmeyen elemanter ilkelerin verildiği kabul edilebilir. Sırlar Kültün törenlerinde saklı tutulmaktadır. Mithreumlarda inisiyasyona ait bir şeyler bulunamamıştır. Yalnız bir inisiyasyonun var olduğu, yukarıda söylediğimiz gibi adayın törene hazırlandığı, eğitildiği ile Çırağın eğitildiğine dair bilgilere raslanmıştır.

Roma'da MITHRA

Inisiyasyonla ilgili bilgiler ilk olarak Floransada muhafaza edilen bir papirüste bulunmuştur. Bu bilgiler şöyle tercüme edilmiştir : «**Yeri gökten, ışığı karanlıklardan, günü geceden, dünyayı kaostan, hayatı ölümden, doğmayı bozulup çürümeden ayıran Tanrı adına iyi niyet ve doğruluk inancımla söz veririm ki çok Saygıdeğer Peder-Baba Serapion ve çok saygıdeğer ve çok aziz Hereaut Ka tarafından sadir olan ilhamla ve açıklanan misterlerin sırrını beraber inisiye olduklarımla ve sevgili kardeşlerimle birlikte saklamaya söz veririm. Yeminime sadakatim bana yararlı olsun, fakat boşboğazlık edersem felaket getirsin.**»

Törenden önce inisiye kendisine açıklanacakları başkalarına söylemeyeceğine dair de and içer. Bundan başka Papirüsten öğreniyoruz ki inisiyasyon, unvanları Baba ve Hereaut Ka olan yüksek dereceli görevliler tarafından yapılmaktadır. Tören, diğer inisiyelerin kardeşi olarak ve Baba'nın oğlu olarak adlandırılan ve kabul edilen yeni inisiyenin iki eline yapılan dövmelemlerle mühürlenerek tamamlanır.

Capoue'daki bir mağarada bulunan resimlerde adayın sınamalardan geçişi canlandırılmıştır. Burada sırları öğreten bir Rahip (sırların Şefi) beyaz, kenarları kırmızı şeritle çevrelenmiş tünik giymektedir. Gözleri bağlı olarak, çıplak ayaklı adaya yardım etmektedir. Bu hal ile adayın henüz kör olduğu, sırları henüz ayırtedemediği, yeteneksiz olduğunu anlamaktayız. Klavuzun yardımına muhtaçtır. Daha ötede secdeye kapanmış durmakta olan adaya eli kılıçlı veya asalı bir kâhin yaklaşmakta, sonra aday dizçökmüş olarak yanında bir kılıç yerde durmaktadır. Klavuz arkasında olup iki elini açmış olarak adayın başı üzerine uzatmıştır. Bir başka resimde aday bitkin bir durumda kadavra gibi yatmakta, bundan sonra onun yeni bir hayata geçeceği anlatılmaktadır. Bir başka tören resminde klavuz adayı kuvvetle iki omuzundan ittiği görülmektedir. Bu hareketin bir düşüşü gerçekleştirmek amacı olduğu ancak üçüncü bir kişinin adayı korumak için ellerini uzatarak ileri atılışını görmekteyiz. Bir başka olay da aynı Kâhin kırmızı tünik giymiş olarak zahmetli uygulamalara ait tören bölümlerini tamamlamaktadır. Elinde bir kılıç veya asayı yuvarlak bir şeyin yanında tutmaktadır (ekmek veya çember) ve adayın önüne koymaktadır. Aday diz çökmüş ve iki eli birleşmiş olarak çenesinin altında durmakta ve klavuz arkada adayın baldırlarına bir ayağı ile basmaktadır.

Yukarda : Mithra Romanya'da, Altta : Budapeşte'de

IV yüzyıla ait bir metin bize bu adayı şöyle anlatmaktadır : «kesin olarak bilekleri tavuk bağırsağı ile bağlanır, sonra onu su dolu bir çukura salarlar, sonra ona eli kılıçlı biri yaklaşır ve bir kılıç vuruşu ile bağları keser. «Bu sebeple bu kişi kurtarıcı olarak adlandırılır. Suidas'ın bir sözlüğünde (I^y yüzyıla ait) Mithra başlığı altında şöyle yazılmıştır : Kişi Mithra sınırına deneme ve sınamalardan geçirilmeden erişemez. IV. yüzyılda Julien'e karşı Gregoire de Nazianze'nin nutkunda sitemde bulunurken ateşle inisiye olduğuna değinmektedir.

Bir başka yazıda da inisiyasyonda aday onbeş gün aç tutulur, yirmi gün kar altında bulundurulur veya buzlu suya sokulup çıkartılır bunlardan sonra aday sırlara kavuşmaktadır diye ifade edilmiştir. İngilteredeki Carrawburgh Mithreumunda ateşle sınamaya ait izler bulunmuştur. Soğuk sudan çıkan adayın kurunup dinlenmesi için sedir de bulunmuştur. Aynı şekilde ateş küreği de bulunmuştur. Bulunan mezar gibi çukur da ölümü ve dirilmeyi sembolize eder. Capoue'daki tabloda bu da yer almıştır. Saint Clemen Mithreumunda güneşi gösteren tekerlek ve hurma dalı resimleri bulunmuştur, ki bunlar **SOL INVICTUS**'u temsil ederler, yani **yenilmez Güneş Tanrısı**. Doura-Europos Mitreumunda bir freskte Mithra boğayı kovalarken sağ elini uzatmış Güneş tanrısı ile el sıkışmaktadır. Bu Mithra sırlarına ulaşmada sağ el sıkma kuralının esas bir hareket kabul edildiğini göstermektedir.

5 — INISIYASYONUN YEDİ DERECEŚİ,

Inisiye olan yaşamı boyunca toplulukta basit bir kardeş olarak mı kalır yoksa daha yüksek görevlere, derecelere geçebilir mi? Yani kültün hiyerarşik kademeleri varmıdır?

IV. ve V. yüzyıllarda kilise babası Jerome'un Mithra kültü ile ilgili araştırmalarında bulduğunu (yedi dereceyi) el yazmalarında açıklamıştır. Yugoslavyadaki bir Mithreumda Mithra ve Güneş Tanrısı ile el sıkışırken bir oyma ile bir mihrapta, diğerinde ise bir dal üzerinde et parçası asılı durmakta ve bir karga onu gagalamaktadır. Ritteki karga Corax adı ile gösterilmektedir ve o da yemeğe katılmaktadır. Doura'daki bir tabloda karga ucunda et takılı dalı Mithra'ya sunmaktadır ve Güneş ta sofradadır.

Mithra Kültünde yedi derece vardır. Şimdi bunları görelim :

— **Birinci derece : Corax-Karga,**

Ölümün yerine getirilmesi mitinde karga münadi rolündedir, Mithra'ya ilâhi buyrukları ileten rolünü oynamaktadır. Karga Merkür gezegeninde yer tutmuştur ve tanrıların mesajlarını taşır. Bu nedenle Hermes-Merkür sihirli bastonu amblem almıştır. Saint Prisque Mithreumunda bulunan bir yazıda, (Merkür'ün koruduğu kargaya selam.) denmektedir. Karga bir başka yönden de havayı sembolize eder ve inisiyasyon sırasında inisiye olanlar hava ile arınırlar. Bunun adı Corvina Sacra olup kutsal karga adıyla aday onurlandırılır. Bu kutlanmadan sonra aday karga maskı takar.

— **İkinci derece : Nymphus-Eş,**

Saint Prisque Mithreumundaki bir freskte evlilik tülü Venus gezegeni üzerine örtülmüştür. Ostie'de ise bir siluet ayna tutmaktadır ve bu Aphrodite veya Nymphus'u temsil etmektedir. Doura'da altı tane Nymph'i görmekteyiz. Kültte kesin olarak cinsiyeti belirlenmemiş eş, Mithra ile birleşmede, Baba ile de birleşmektedir. Ancak bu Tanrılarla Mistik evlenme, gerçek bir evlenme ile uyuşmamaktadır. Bir Mithreumda bulunan Nymphus şarkısında şöyle denmektedir: Bakı Nymphus'e, Nymphus'a selam, yeni ışığa selam. «Romada evlenmede eş tül ile örtülür. Ostie Mithreumunda Nymphus meşale ve lamba ile temsil edilmektedir. Bu meşale özellikle düşünlerde kullanılan meşaledir. Lamba ise **yeni bir ışık**'ı sembolize eder. Mithra ile ve dar anlamda da olsa Güneş tanrısı ile bağlıdır. İnisiyasyonda Nymphus su ile arınmayı sembolize eder. Bu husus Vatikanda bulunan bir tabloda anlaşılmaktadır.

— **Üçüncü derece : Miles-Asker,**

Mithra yenilmez bir Tanrıdır. Avesta'da bildirildiğine göre savaş alanlarında müritlerine zaferi sağlar. Kötülük üzerine verdiği savaş sonunda Mithra iyilik Tanrısının yardımcısı olarak zafere ulaşır. Gerçekte her mümin inisiyasyonunda Tanrının milisleri arasına girer, ama asker derecesi inisiyasyonunda askere bağlılık yemini dereceye geçişte kesin olarak doğrulanır. Bu hususta Saint Prisque'de bir kişinin kestane rengi bir elbise, sol omuzunda asker çantası taşıdı-

ğını gösteren resimden bir anlam çıkartılmıştır. Torba ve askeri başlık tam olarak askerliği göstermektedir.

Corax ve Nymphus, sırasıyla hava ve suyu temsil ederken asker de toprağı temsil etmektedir. Tertullien, askerlerine inisiyasyon-
dan bahsederken : Mağarada inisiye olurken karanlığın gerçek bir
kampında sivri uçları size yönelmiş kılıçlarla bir taç sunulmakta.
Açık elle bu tacı itmeli, (**Mithra bizim tacımızdır deyerek**), ve onu
omuzlarına kaydırmalıdır. Bu törenden sonra bu taç başa konmaz,
bu bir sınama olarak yapılır ve askeri yemin edilirken başvurulur.
Taç itilirken ve (**Mithra bizim tacımızdır**) derken askerler kendilerini
Mithra'nın askerleri olduğunu dikkate almalıdırlar.»

Taç aynı zamanda askerlerin koruyucusudur. Tacın, kılıcın ucu ile
gösterilmesi inisiyenin cesaret denemesinin son bir kez tekrarı ola-
rak kabul edilir.

— Dördüncü derece : Leo-Aslan,

Aslan canlı kırmızı bir manto giyer. Gerçekten sert ve zorludur. Ateş
küreği sembolüdür. Bu sembol Ostie'deki Cybele'de bir mozaikte
aslan olarak görülür. Yine Ostie'deki Felicissimo Mithreumunda,
ateş küreği bir mozaikte eski Mısır çalgısı ISIS kültünün çalgısı ve
Jupiter'in yıldırımları ile birlikte görülmektedir. Bu da aslanın Jupi-
ter'in himayesinde olduğunu ifade eder. Aslanın sembolü ateş için
Porphyre şöyle der : «Aslanın inisiyasyonunda su yerine bal ile el
temizlenir ki böylece elleri tüm kötülüklerden, kirlerden, cinayetler-
den korumak gerektiği anlatılır. İnisiyeye de zaten bu yakışır. El
balla yıkanır, çünkü herşeyi temizleyen ateş, suyun düşman olduğu
bir elemandır. Aynı şekilde bal ile tüm günahlı diller yıkanır.»

Aslan kutsal bal ile de nitelendirilir. Aslan Mithra'nın avında ona
yoldaşlık eder. Yugoslavyadaki Konje Mithreumunda bulunan bir
reliefte, bu dereceye inisiye olan kişi aslan maskesi takmaktadır.
Misterlerde aslanın yeri imtiyazlıdır. Netekim aslan maskeli reliefte
siyah gözlü, gurur ve azametli, arkasında canlı bir kırmızı renk elbi-
se ile görülmektedir. Aslanın sembolü olan ateş te bir arıtırıcıdır.
Dünyanın sonunda ateş, bir günah arıtırıcısı olarak başlıca dinlerde
yer almaktadır. Bunu ifade eden bir fresk Saint Prisque'te bulun-
maktadır. Burada aslan Mithra ve evren kargaşalığı arasında görül-

mektedir. İnisiyeler Baba'ya yakarırken yanlarına günlük yakan aslanı alırlar. Çünkü aslan günlüğü vermektedir.

Jupiter'e bağlı olan aslan kültün törenlerinde arıtıcı güçtür ve dev yıldırımlarını indirerek Mithra ile birlikte kötülerı avlar. Ateş Mithra kültüründe aslanla ve güneşle birleşir ve aynı şekilde güneş arabası ile de.. Diğer derecelerde olduğu gibi aslan özellikle tanrı ile ilgiyi sürdürür ve ay ile de..

— Beşinci derece : Perses-Pers,

Saint Prisque'deki fresklerde bazı kişiler gümüş renkli tünik taşırlar. Bunların kutsal koruyucusu aydır. Aslanda olduğu gibi bal bu derecede yine elleri temizlemede kullanılır. Pers elini balla arıtınca meyvaların koruyucu niteliğini kazandığı kabul edilir. Burada bal koruyucu eleman olmaktadır. Persler balın aydan geldiğini benimselerler. Tıpkı Mithra'nın boğayı öldürmesinden sonra etrafa saçılan tohumlarla meyva ve sebzeler olduğu gibi.. Öte yandan Pers Mithra ile özel bir bağlantı içindedir. Bir freskte bir dal ve başak tutan el bunu kanıtlamaktadır. Bir başka Mithreumdaki kabartmada Mithra Satürn niteliğini taşır ve kutsal Orakçıdır, çıkmış ekinin özünü ve boğa kanını toplar. Bu halile Pers, Tanrısının sadık başkanıdır.

— Altıncı derece : Heliodromus-Güneşin Ulağı,

Bu derece kültte, koruyuculuğu altında bulunduğu Helios-Güneş'in yer yüzündeki temsilciliğini yapan büyük görevlinin adını taşır. Ostie'deki Mithreumda bu derece veya kişi kırbaç ve ışık saçan hale çemberi, meşale ile, Saint Prisque'te ise küre, azizlerinin başını çevreleyen hale ve ışık saçan çember ile temsil edilmiştir. Romadaki Caracella Mithreumunda kişi doğuya özgü giysiler içinde ve elinde bir küre ile görülmektedir. Bu bir Heliodrom'dur ve arabası içinde atlarını kamçılarken günlük Gök kontrolünü yapan Güneştir. Bir gün Mithra'ya boğanın öldürülmesini buyurur, karga Mithraya buyruğu götürmek görevindedir. Bu Mithra ile arasındaki anlaşmaya göredir ve Mithra da bunu sevinçle kabul ettiğini ifade eder ve de Mithra'nın göğe dönüşünden önceki şölende bulunmasını da ifade eder. Saint Prisque'teki relief Heliodrome'un, topluluğun kalbinde olduğunu sembolleştirmiştir. Orada sarı kemerli, kırmızı elbise giy-

miştir. Topluma karşı elinde mavi bir küreyi sıkmaktadır, sağ eli kalkık olarak tahtında oturan kostümlü ve kırmızı Frigya başlıklı Babayı selamlar. Sol duvarda Güneşi ve Mithra'yı kutsal yemeği yerken görmekteyiz veya Güneş tanrısının kostümü ve onun özel nitelikleri Heliodrome'a özdeştir. Mitreo delle Pareti dipinte'de, sağ duvardaki resimde Heliodrome daha az gösterişlidir. Bu freskte uzun ince bir asa taşır ve başı mavi bir hale çemberi ile süslüdür.

— Yedinci derece : Pater-Peder-Baba,

Mithra kültünün en yüksek görevlisi yer yüzünde Tanrı ile eştir, bu nedenle de Mithra gibi giyinir. Baba, aralarında kardeş diye çağırılan kulte bağlı olanların, sadıkların babsı olup topluluğun yararlarını gözetir. O aynı zamanda Magister Sacrorum yani Kutsal efendi-öğretmendir. O bilgeliğinin simgeleri olan halka ve asayı taşıyan pedagoktur (eğitmelidir). O Kâhin-Mage'dır, en büyük din adamıdır, yasaya uygun inisiyeler tarafından seçilmiş, misterlerin de babasıdır. O yeni üyeler almaya ve çeşitli derecelere inisiye etmeye yetki sahibidir. Doura'da Babaların da hazırlayıcı-yetiştirici kademelerine ait izlere rastlanmıştır. Romada Kutsal Baba, Misterler Babası ve Patron Baba'ya ait izler bulunmuştur. Babaların Babası en Yüksek kâhindir. Çünkü bir yazıda «Babaların Babası onların birincisi» diye anılmaktadır. O en Kutsal Yüksek görevlidir. Onun yeteneği astrolojide özellikle büyüktür ve yedi gezegenin himayesinde olan, inisiyasyonun yedi derecesinin, tüm doktrinin astroloji teorisinin etkisiyle oluştuğunu bilen odur. Baba Satürn gezegeninin koruyuculuğu altındadır. Saint Prisque'deki resimde şu kelimeler vardır : (Babanıza selâm, Doğudan Batıya, Satürn tarafından korunan Babaya.) Ostie'deki ise onun yetenekleri Satürn'ün oklarıyla, Mithra'nın giydiği Frigya başlığı ve Asa ile, bilgeliği gösteren Halka-Çember ile temsil edilmiştir.

6 — MITHRA KÜLTÜNDE KADIN

Seksi temsil edenler inisiye olabilir mi? Bu soru Mithra'yı etüd edenlerce sorulup araştırılmıştır. De Abstinencia'nın bir pasajında Porphyre der ki: Misterleri paylaşan inisiyelere Mithra kültüründe aslan adı verilmektedir, buna karşılık kadınlara sırtlan adı verildiği de görülmüştür. «Ancak eklemek gerekir ki bu deyim karanlıktır. Zira hiç

bir yerde sırtlan adına rastlanmamıştır. Bu her halde Hyaine'i Leaine'den dönüştürülmüş veya yakıştırılmış olarak kabulden doğmuştur. Trablusgarba yakın Guigariche'te kayalar arasında yanyana yatan iki mezar bulunan bir odadaki mezar kapaklarından birinde erkek ötekinde dişi aslan resminin işlenmiş olduğu tespit edilmiştir. Burada dişi aslan derecesinin kadına ait olduğu söylenmektedir. Ancak hiçbir yazıda kadının inisiyasyonuna değinilmemiştir.

Mithra kültü insanları üstün tutmaya yönelten bir din koludur. Eski yaşam kurallarına, anlayışına uygun olarak yalnız erkeğin kulağına sır vermeyi uygun bulmuştur. Çünkü, erkek aile topluluğunun yöneticisi, şefidir. Avesta'da evin efendisi için şöyle yazar: «evin efendisi, Mithra'ya yalan söyler, veya eyaletin efendisi, veya memleketin senyörü yalan söylerse, Mithra öfkelenendirilmiş veya hakaret görmüş olarak eve ve her şeye el koyar.» Kadın ailenin ayrılmaz bir anasıdır ve tek kadınla evlilik kabul edilmiştir. Kadın Tanrı tarafından kendisine askerler doğurup yetiştirdiği için kutsanmaktadır. Ancak mistiklerde kadına yer verilmemiştir. Nymphus derecesinde mistik bir evlilik yer almaktadır ve yeryüzünün evliliği kutlanarak tanınmaktadır. Ancak erkeğin belini sıkı tutması yasalarda da yer almaktadır.

Zerdüşt kozmogonisinde tek ilâhi dişi DRÜJ'dür, yani kötülüğün güçlerinden başlıca ve yalanı kişileştiren yaratık: dişi Satan..

Bu etkilerle olsa gerek, Külte, Kadın alınmamıştır.

7 — SONUÇ,

Mithra kültü, tarihte yer etmiş, tarih yapraklarına geçmiş olarak. Roma'da devlet dini halinde hâkimiyet kurmuş olarak görülmektedir. 274 yılında Aurelien, Champ de Mars'da Güneşi temsil etmek üzere büyük bir Mabed yaptırmıştır. Tam dört yıl devletin tanrısallığı ve Tanrısal güçlerin tümü şerefine bayram yaptırmıştır. 25 Aralık gününü resmen Mithra'nın doğum günü bayramı olarak kabul ettirmiştir. İmparator Julien, dönme Julien olarak Aurelien gibi Mithra'yı ruhunun koruyucusu olarak, son yıllarında Hristiyanlığa dönmüş olan Constantinden sonra Romayı yönetmeye çalışmıştır. Ama 275 yılındaki Dalmaçya savaşı yenilgisini ve bu sebeple kültün sarsılışını durduramamış, hristiyan eğitime izin vermek zorunda kalmıştır. Julien, Mithra kültürünün üniversal bir din olacağı inancını ölünceye

kadar taşımıştır. Julien, insanlara karşı iyilik, yönetimde adalet, tanrılara iman, kendisinin efendisi olma ilkelerine bağlı kalmıştır. İstanbul'da çok yüksek bir dereceye inisiye olmuştur. Ancak Shapur adlı Pers hükümdarına karşı savaşta bir Pers oku ile yaralanıp ölmüştür. 27 şubat 391 de Roma'da kült yasaklanmıştır. Yerine geçen imparatorlar Hristiyanlık ve Mithra kültü çatışmasını önleyememişlerdir. Külte mensup askerlerin başlarında Eugen ile Hristiyan birliğinin başında Flavien olduğu halde 8 kasım 391 de Adriyatik kıyılarındaki Theodos savaşında Eugen bir din düşmanının oku ile ölünce Mitra'nın askerleri dağılmışlardır. Bu şekilde son dayanakları da kaybolunca kült tutunamamış ve son bulmuştur. İfade edildiğine göre Hristiyan babaları üstün ve gayretli bir fanatizmle kült yıkıntısının izlerini silmeye çalışmışlardır, ama yukarki açıklamalarda görüldüğü gibi pek çok izler hâlâ yaşamaktadır.

«Mithracisme her şeyi üstüste koyar, her şeyin kendinde barıştığını kabul ederdi. Fanatizm ve toleranssızlık ona yabancı idi, din yayma gayretli yoktu.» diyor Victor Novella..

Bu araştırmada belirlenen pek çok esas, bilgi, sembol ve efsanenin teker teker ele alınarak, Hristiyanlığa, Müslümanlığa ve özellikle Aleviliğe, Mani dinine, Katarlara aktarılanları veya azçok değiştirilerek alınanlarını bulup belirtmek mümkündür. Bu arada inisiyatik kuruluşun sembolleri, dereceleri ve inisiyasyon uygulamasının Masonluğunkilerle karşılaştırılması da mümkündür.

Biz yalnız Mithra kültürünü tanıtmayı amaç edinmiştik. O nedenle bu karşılaştırmaları okuyuculara bıraktık.

Bu araştırmanın yapılmasında yararlanılan eserler :

- 1 — W. Rawenscroft : The Comacines' adlı etüdü.
- 2 — F. Cumont : Textes et monuments relatifs aux Mysteres de MITHRA
- 3 — F. Cumont : Die Mysterien des Mithra
- 4 — C. W. Vollgraft : Les cryfii des inscription mithraïque dans hommage a Waldemar Deonna
- 5 — M. Vermaseren : Mithra -ce dieu mysterieux
- 6 — Le Roy Cambel : Typology of Mithraic Tauroctones
- 7 — H. Lommel : Mithra und das Stieropfer
- 8 — V. Novella : Mithra -Apollo dergisi-
- 9 — C. Clemen : Der Mithrasmythus
- 10 — O. Hançerlioğlu : Düşünce Tarihi
- 11 — O. Hançerlioğlu : Mutluluk Düşüncesi
- 12 — O. Hançerlioğlu : İnanç Sözlüğü
- 13 — F. Challaye : Dinler Tarihi
- 14 — P. Ducasse : Büyük Felsefeler.

Masonluğa Kabul Edilmiş iki Kadın

Fikret ÇELTİKÇİ

Kadınların masonluğa kabul edilmesinin «Anderson» Nizamnamesine aykırı düştüğü bilinir. Erkeklerle ait olan bu imtiyazdan dolayı kadınlar her zaman ve her yerde yakınmışlardır.

Bu engelin aşılması için çeşitli çareler aranmıştır. 18. yüzyılın ortalarına doğru Fransa'da «Adoption» adı verilen bir takım kadın localarının kurulduğu görülmüştür. Bu localarda mason törenlerine benzer yönler bulunmakla beraber, aslında bu

locaların hakikî mason locaları ile hiç bir ilgisi yoktur.

Bunlar, Fransız toplumunda tanınmış aydın kadınların masonluğa kabul edilmeleri için ısrarlı istekleri karşısında kalan bazı masonların kurdukları bir çeşit kapalı cemiyetlerdir. Bu cemiyetlere kabul edilirken, masonluk ritüellerinden esinlenen bazı rehberler kullanılmıştır. Bu rehberlerde, tıpkı hakikî masonlukta olduğu gibi, çeşitli derece veya kademeler oluşturulmuş-

tur. Genellikle bu rehberlerin, sevimli, fantezi tarafları olan metinlerden ibaret olduğu bilinmektedir. Gerçek mason ritüelleriyle bunların hiç bir ilgisi yoktur.

Adoption localarının ilk kez 1740 da kurulmuş olduğu söylenir. Kurulduğundan itibaren Fransa'da bu kuruluşlar hakkında bir çok şarkılar düzülmüş olduğu bilinir. Hiciv yazarlarının bu localar hakkında olmadık şeyler belirttikleri halde, konu üzerinde daha insafli olan araştırmacılara göre Adoption localarının genellikle masumâne toplantılar yaptıkları kabul edilmektedir. 18. yüzyılda kadınlar her vesile ile salonlar açmakta ve buralara zamanın en ünlü kişilerini toplamaktadırlar. Bu arada masonluğun yarattığı merak ve tecessüs duygusuyla bir takım hanımların masonluğa benzer, dolayısıyla daha kapalı toplantılar tertip etme arzuları belirmiştir. Bu hanımlar mason olduğunu bildikleri soylu veya zamanın ünlü kişilerinden kendileri için de bir kadın masonluğu yaratmalarını istemiş oldukları sanılmaktadır. Bu işe ön ayak olanların işe bir nebze fantezi karıştırmış olmalarından şüphe edilemez. Adoption localarının en çok ismi geçenlerden başlıcaları şunlardır : «Félicité» locası, «Fendeurs et Fendeu-

ses» locası, «Ordre de la Mouche à Miel», vb.

18. yüzyılın ikinci yarısından sonra bu Adoption localarına bir çok aydın kadın katılmış olduğu bilinmektedir. Bunlar arasında, ünlü Fransız filozofu Helvétius'un eşi Madame Helvétius bu tip localarda, her türlü fantezi dışında, çok ciddî ve ilgi çekici toplantılar tertip etmiştir. Bu Hanımın tertiplediği toplantıların gerçek mason toplantılarına çok benzer olduğu söylenir. Bu gelişmeleri izleyen hakiki mason örgütleri konu ile yakından ilgilenmek zorunluluğunu duymuşlardır. Nitekim G. O. D. F., aldığı bir kararla, Adoption localarının varlığını kabullenerek, bunların düzenli erkek localarının himayesinde çalıştırılabileceğini benimsemiştir. Bu karara uyularak, «Le Centre Social», «La Candeur», «Les Neuf Soeurs» gibi 18. yüzyılın ünlü locaları ve daha başkaları kendilerine bağlı Adoption locaları kurmuşlardır. Bu localarda kullanılan ritüeller tamamiyle farklı ve bu localar için hazırlanmış rehberlerdir. Bu localara devrin tanınmış hanımları kabul etmek için bir çeşit yarışa giriştikleri anlaşılmaktadır. O kadar ki, Kraliçe Marie-Antoniette 1781 de bütün Saray halkının bu localara intisap ettiğini söylemiş olduğu rivayet edilir.

Bu tip localarda bir çok hayır işlerinin ele alındığı anlaşılmaktadır. Bir bakıma bir devrin sosyal yaşantısının bir çeşit modası gibi gözükken ve gelişen bu Adoption locaları 18. yüzyılın sonlarına doğru, muhtemelen Büyük İhtilalin etkisi ile, ortadan kalkmış ve bunlardan eser kalmamıştır. Ancak kadınların masonluğa göstermiş oldukları ilgi ve özellikle tecessüs hiç bir zaman eksilmemiştir. Bu ilgi ve tecessüs dünyanın her tarafında aynı şiddetle görülmüş ve bir çok ülkede, mason localarının yanında ve onların himayesinde, az çok masonluğa benzer kadın örgütleri kurulmuştur. Özellikle Amerikada bu gibi organizasyonlar sürekli gelişmeler göstermiştir. Ancak Fransızlar için bu şeklindeki kuruluşlarla yetinmek yeterli olmamıştır. Sonunda Fransız kadınları erkeklerin usullerine göre ve onların kullandığı ritüellerle çalışmayı başarmışlardır.

Bu şekilde hakikî ritüelle çalışan kadın localarının kurulmasından çok önceleri gerçekten masonluğa kabul edilmiş iki kadından söz etmek yerinde olacaktır. Bunlardan biri ünlü İrlandalı **Miss Leger**, diğeri ise Fransız **Mdame Xaintrailles**'dir. Bir de Mademoiselle Fernig isminde bir hanım varsa da, Fransız Devriminin ünlü generalle-

• rinden olan Dumouriez'nin emir subaylığını yapmış olduğu bilinen bu hanımın masonluğa kabul edildiği hususunda elde gerçek bir referans mevcut değildir.

Miss Leger, İrlandalı Lord Doneraile'in kızıdır. Kayıtlara göre 1693 de doğmuş ve 1713 de Aldworth isminde bir zat ile evlenmiştir. 80 yaşında ölen bu hanım «Lady Freemason» adıyla tanılır. Babası, oğlu ve dostlarıyla birlikte, şatosunda sık sık masonik toplantılar yapmak adetinde idi. Böyle bir toplantının yapıldığı bir akşam, toplantı odasının arkasında bulunan diğer bir odada gizlenen meraklı Miss Leger, bu bölmede bulunan duvardaki bir tuğlayı makasla çıkarmış ve açılan delikten o akşamki birinci ve ikinci derecede sürdürülen merasimi bütün ayrıntılarıyla seyretmiştir. Merasim sona erince, yerinden ayrılmak isteyen genç kız karanlıkta bir sandalyeye çarpınca çıkardığı gürültüye koşan muhafız tarafından yakalanmıştır. Burada ne aradığı sorulan kız bütün gördüklerini anlatmıştır. Bunun üzerine Miss Leger hakkında şiddetli cezalar düşünülmüş ve hatta öldürülmesi istenmiş; fakat uzun süren tartışmalardan sonra, tek çare olarak, genç kızın masonluğa kabulü önerilmiştir. Bu husus

kendisine de önerilen Miss Leger bunu memnuniyetle kabul etmiştir. Ve bu suretle tekris merasimine geçilmiş ve Miss Leger birinci ve ikinci dereceye kabul edilmiştir. Böylece usulüne uygun şekilde masonluğa katılan Miss Leger ömrünün sonuna kadar masonlukla ilişkisini korumuş ve hatta Üstadı Muhteremlik görevinde de bulunmuştur.

Anglo-Sakson kökenli eserlerde bu konuda söz edilirken bu tekris işinin İngiltere Büyük Locasının kurulmasından önce cer-yan ettiğine işaret edilmektedir. Bu nedenle ve henüz Anderson Nizamnamesinin mvecut olmadığından dolayı bir kadının tekrisine mâni bir hüküm bulunmadığı ileri sürülmektedir. Anderson Nizamnamesinin Operatif Masonların eski yükümlülüklerinden çıkarılan hükümleri içerdiği cihetle böyle hafifletici bir nedenin tartışılabileceği aşikârdır. Operatif dönemde çalışan hür ve kabul edilmiş masonların da aralarına yalnız erkekleri aldıkları bilinir. Nitekim Miss Leger'i yakalayanların tedirginlikleri de bu kurala aykırı davranıldığıнын tesbitinden geldiği bellidir.

Masonluğa usulunce kabul edilen ikinci hanıma gelince: Madame Xaintrailles, Fransız Devri-

mi sırasında kahramanlık göstermiş bir generalin eşidir. Kendisi de askerliğe kabul edilmiş ve emir subaylığı görevinde bulunmuştur. Henüz Adoption localarının tümüyle tarihe karışmadığı bir dönemde böyle bir Adoption locası kurma girişiminde bulunan «Frères Artiste» isimli bir locanın toplanmakta olduğu bir gün, giriş kapısı önünde ziyaretçiler arasında bölük komutanı üniforması giymiş bir subay dikkati çekmiştir. Kendisinden masonik hüviyeti sorulan genç subay, bir an tereddüt ettikten sonra, cebinden çıkardığı bir kâğıdı ikiye katlıyarak muhakkik biradere vermiştir. Muhakkik, incelenmek üzere bu kâğıdı hemen locanın Üstedi Muhteremine götürmüştür. Locanın hatibi getirilen kâğıdı tetkik etmiş ve bunun Madame Xaintrailles'in emir subayı olduğunu belgeleyen bir hüviyet varakası olduğunu bildirmiştir. Locada büyük bir hayret belirmiş ve ihtilâl sırasında bir çok kahramanlıklar göstermiş ve bir erkek kadar cesaretle dövüşmüş bir kadının locaya girmesinin yasaklanamayacağı hususunda oy birliğine varılmış ve kendisini usulüne uygun şekilde tekris yoluyla locaya kabul etme kararı alınmıştır. Kendisine bu durum bildirilince Madame Xaintrailles de muvafakat etmiş

ve böylece bu hanım birinci dereceye merasimle kabul edilmiştir.

Clavel'in «Histoire Pittoresque de la Franc-Maçonnerie» adlı ünlü eserinde kısaca anlatılan bu olay Anglo-Saksonların eleştirilerine yol açmıştır. Onlara

göre Fransızlar mason âdetlerine aykırı hareket etmişlerdir. Miss Leger için uygulanan tekris merasimi Madame Xaintrailles için büyük bir suç olarak nitelendirilmiştir (Bk. Mackey's Revised Encyclopedia, cilt II, S. 1124).

Masonluğun Yararları (*)

Fatih ORBAY

Böyle bir başlıktan sonra Masonluğun kişisel çıkarlar için nasıl kullanılacağına ilişkin bilgiler ve açıklamalar bekleyen kardeşlerim düş kırıklığına uğrayacaklardır.

Karşılıklı yardım amacıyla kurulmuş olan ve işleyen birçok büyük kuruluşlar var. Sigorta şirketleri, kooperatifler, sendikalar, yardımlaşma kurumları, türlerine ve yerlerine göre mükemmel işlerler. Ama, Masonluk bunlardan hiçbirisi değildir, hiçbirine benzemez, ve çalışma biçimi de çok değişik. Bir.

Kendi Masonluğunu bu kurumlardan biri gibi yorumlayan kimse, kendisine bağışlanmış fırsatı küçülttüğü gibi, başkalarının yararlanabilme olasılıklarını da zedelemiş olur. Masonluğun başkalarına

(*) Doğuş Locasının 12 Eylül 1978 tarihli 1° toplantısında yapılan konuşmadır.

Bu yazı «Little Masonic Library» adlı yapının 4. cildinden alınmıştır.

yararlı olabilmesi için önce size yararlı olması gerekir ve size yararlı olabilmesi de, bşakalarına yararlı olabilmesine bağlıdır.

Birdenbire bütün dünyadaki insanların yok olduğunu ve sadece bir kişinin hayatta kaldığını varsaysak, Masonluk bu tek insana eskisinden daha az olmakla beraber yine de yararlı olurdu. Bu insan para kullanamazdı ama kullanabileceği düşüncelerinden yararlanabilirdi, evini kullanabilir ama tiyatrodan yararlanamazdı, dinden yararlanabilir ama mabetten yararlanamazdı, ve yine masonluğun öğretilerinden yararlanacak fakat kardeşliğin sıcaklığından uzak kalacaktı. Hiç kardeşi olmadığı için kardeşlikten yararlanamayacaktı. Ama böyle bir durumda Tanrının koruyuculuğunu diğer zamanlarda olduğundan daha gerçek hissedecektir.

Eleştiriden uzak, akıl yoluyla gerçeği bulmak çok zordur, böylece gerçeğin önemli bir bölümünü kaçırabiliriz. Hemen toparlayarak şöyle söyleyebiliriz. Masonluğun yararı kişinin benliğini geliştirmesine yardımcı oluşudur. Fakat bu tanım için şöyle bir soru gelebilir: Öyleyse Masonluğun, kardeşliğin gelişmesindeki katkısı nedir? Tanımı daha geniş kapsamlı olarak şöyle yapabiliriz: Masonluğun yararı insanların kendi benliğini geliştirmelerini ve bu çabada olan kardeşlerin birbirlerine yardımcı olmalarını sağlamaktır. Bazı kardeşler bu tanıma «aynı zamanda Tanrıya hizmet etmekte insanlara yardıma yarar» da diyebilir.

Günümüzde Masonluğun yararları bütünüyle düşünseldir. Taşları görünmeyen yapıyı maddesel olmayan harçlarla yükseltiriz. Tasarım!arımızı gölge bırakmayan bir masa üstünde sürdürürüz.

Bizler bütünüyle kalplerimiz, aklımız ve ruhumuzla çalışırız. Biz içteki ruhsal kişiliklerle çalışırız, dıştaki fiziksel olanlarla değil. Masonluğa daha rahat bir yaşam için malzeme yapan bir alet gözüyle bakan ve düşünenler bu gizli öğretiyi kaçırmış demektir. Masonluğu, alışverişlerinde fiyatları düşürmek için veya haricilere karşı iş üstünlükleri, ayrıcalıkları sağlamayı amaçlayan bir kuruluş yapmayı umanlar, yükselmiş olsalar bile, eriştirilmeleri dahi yapılmamıştır.

Masonluğun temel faydasını, ruhsal ve dinsel zorbalığa karşı savaşmak olduğunu sananlar da vardır. Evet, Mason herhangi bir ruhsal zorbalığa karşı cephe alır, ama herhangi bir dinle kavgası da yoktur. Elinden gelen bütün gücüyle, bir hiyerarşinin politik tertip-

lerine karşı koyar, ama, o hiyerarşinin üyelerinin inançlarına en ufak bir müdahalede bulunmaz.

Diğer uğraşlarında olduğu gibi, ister maddesel, ister ruhsal olsun, yapılan iş yıkıcı değil yapıcıdır. Kötü olanı yok etmek için çaba harcamak iyidir, ama iyi olanı kurmak için uğraşmak daha iyidir.

Her ne zaman insanlara iyi ile kötü arasında, özgür ve bilinçli bir seçim hakkı tanınırsa, insanlar hep iyiyi seçerler, böylece kötü olanlara itilip kendiliğinden yok olur. Kötüyü yok edip yerine birşey koymazsak o zaman başkaları o boşalan yere daha kötülerini kurarlar.

Özet olark diyebiliriz ki Masonluğun yararları yapıcıdır, Masonluk kendi mabetlerini insanların yüreklerinde kurar. Herhangi bir yürekte birçok mabede yer vardır. Masonluğun kendi mabedini kurması için diğer mabetleri yıkması gerekmez. Masonluğun mabedi iyi ve sağlam kurulursa sahte mabetler zaten kendi ağırlıklarıyla çöküp giderler.

Kardeşlerim, Masonluğun yararı, yüreği temiz, akli açık ve ruhu alçak gönüllü tutmak ve inançla doldurmaktır. Masonluk, insanları birbirine sevdirmeye, manevi ellerini karşılıklı dayanışma ve destek için birleştirme bilinci aramaya, dünyanın mutluluk ambarını doldurmaya, ve acılarını azaltmaya yarar.

Masonluğu, bu amaçlardan birine ulaşmak için kullanırsanız iyi bir mason olabilirsiniz.

Ama Masonluk sizin için ayda iki kez yapılan toplantıdan, sekreter kardeşin tersimatı okumasından, derece dediğimiz bir kargaşanın törenine katılmaktan öteye gitmiyorsa, ve ritüellerin parlak ışığını göremiyorsanız. siz bir masondan çok, bir loca üyesisiniz demektir.

Gerçek bir Mason olabilmek için Masonik bir yürek gerek. Anlamı kavranamamışsa «Masonik Kelimenin» sadece bilinmesi hiçbir kimşenin işine yaramaz. Eğer parası size yabancı ise ve kullanacağınız yeri bilmiyor iseniz «Üstad Nafakası» neyinize yarar.

Kardeşlerim, onu önce kendi yüreğiniz, sonra da kardeşlerinizle ilişkileriniz için ve sizin yardımınızla onların daha iyi daha mutlu ve daha akıllı insanlar olmaları için kullanırsanız, Masonluk, ancak o zaman size yararlı olabilir.

Tekris izlenimleri

Masonik camiaya katılmam için yapılan tekliflerden ve özellikle Mason olmak için yaptığım yazılı müracaatdan tekris gününe kadar geçen oldukça uzun bir sürede, meraklı, heyecanlı ve en önemlisi arzulu bir bekleyiş içine girdim. Heyecanım, tekris merasimine çağrıldığımı öğrendiğim anda ve şüphesiz tekris sırasında doruğuna ulaştı. Mason olmak ve masonluk sırrına ve idealine erişmek nehrinin akıntısına kendimi kaptırmış gidiyordum. Tekris ile mutluluğa eriştim, tekris amacına ulaşmış-

Semih TEZCAN

tı ve ben 7 Aralık 1978 günü yeniden doğmuştum.

İtiraf etmeliyim ki, tefekkür odasından başlayıp, yanaklarımızdan öpülerek candan tebrik edilmeğe kadar devam eden ritüel süresince, okuduğum, duyduğum ve söylediğim hiç bir söz, hiçbir fikir ve prensip bana şaşırtıcı, yabancı ve değişik gelmedi. Aksine, ileri sürülen görüşler, sualler sorularak iletilmek istenen mesajlar, esasen benimsediğim hayat felsefem ile üstüste düşüyordu.

Ölümü hatırlatıp hırsı ve bencilliği unutturan kuru kafa, iyi insan olmak için mümkünse hergün bir mezarlığa bakarak ibret almalısın diyen annemin aşılacağı felsefeyi temsil ediyordu. Tevazuu simgeleyen, bu dünyada maddi varlığın değil manevi değerlerin bir zenginlik sayılabileceğini hatırlatan bir parça ekmek, tuz ve su çok etkileyici ve düşündürücü idi. Tefekkür odasında kalınan sürenin nisbeten uzun olması bu hayat felsefesinin zihinde şekillenmesine ve billûrlaşmasına yardımcı oldu.

Locaya alınırken manevi varlığım, göz kamaştıran ışık altında, nura kavuşmuştu.

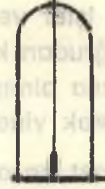
Üstadı Muhteremin masonluğun ilkelerine, bir masonun nasıl olması gerektiğine dair sözleri, birbiri ardına sanki kulaklarımda büyüklerimin beni yetiştirirken verdikleri nasihatlerin ve benim bunları benimseyerek uygulamaya çalıştığım hayat görüşümün birer veciz ifadeleri idi.

Açık kalpli; hakikatlerden korkmayan; hatasını hem idrak hem de itiraf edebilen, tanıdığının olduğu kadar tanımadığının yardımına koşan ve onun gözyaşını silen, ısıtan fakat yakmayan dostuna olduğu gibi düşmanına da

elini uzatabilen, başarıya ulaşabilmek için hiçbir şeye değil kendi öz hasletlerine ve tanrıya güvenen, ölümsüzlüğe erişebilmek için eser verebilen, en azından kendisini ve evlâtlarını iyi ahlâklı, kalbi sevgi ile dolu iyi bir insan olarak yetiştirmek sureti ile eserlerini sergileyebilen, ölüm korkusu duymıyan, yarın ölecekmiş gibi huzuru kalple hesap vermeğe hiç ölmiyecekmiş gibi insanlığa hizmete hazır olabilen; kin -önyargılar- egoizm ve katı yüreklilik çemberinden ve kıskacılarından kendini kurtarabilen bir insan olabilmek... İşte, mason olduktan sonra değil, mason olmadan evvel sahip olmamız gereken bu hasletleri Üstadı Muhteremin gür sesinden, tam konsantre olarak dinlemek çok hem de pek çok etkili ve uyarıcı oldu.

Masonluğun bir amaç değil bir araç olduğunu, amaca erişmekte bir destek, amaca yönelik bir bütünleşme ve örgütleşme olduğunu bir kere daha anladım.

Yontulmuş muntazam taşlardan yapılmış ve aralarından su sızdırmıyan bir âbidenin su sızdırmıyan bir taşı, bağlayıcı sevgi harcının bir tanesi ve kardeşlik zincirinin karınca kararınca mukavim bir halkası olabilmek için çaba sarfetmeğe bir kere de zihnen and içtim.

Davranış ve Gülümsemeden Gelen Gerçekler

Raşid TEMEL
(New Age'den)

İnanılmaz gibi gelir ama insan tavrının en önemli görüntüsü insanın gülümsemesidir. İnsan eliyle oluşan tüm işler sözden daha etkindir. Gerçek bir gülümseme şunları ifade eder: «Seni seviyorum, beni mutlu ediyorsun, seni gördüğüme sevindim, işini iyi yapıyorsun.»

İçten gelmeyen ve yarara dayalı bir gülümseme olumlu hiçbir sonuç vermez. Çünkü bu yapmacıklı davranış kimseyi aldatamadığı gibi, makineleşmiş bir davranış olduğu da anlaşılacağından, üstelik dinleyeneyi kızdırır da. Gülümseme her bakımdan zengin ve içtenlikli olmalıdır, kalpten gelmelidir, ruhsal mutluluğun dışına yansımaları olmalıdır.

Ama mutlu değilsiniz, gülmek istemiyorsunuz. O zaman ne yapacaksınız? Kendinizi gülümsemeye ve mutlu gözükmeye hazırlayacaksınız. Size tuhaf gelecek ama böyle yapınca az zamanda mutlu olacağınıza da inanınız. İşte bu Harvard'lı Prof. William James'in teorisidir. Bakın neler diyor: «İşlerimizin hislerimizi izlediği sanılır, aslında

da işler ve hisler birarada yürürler. İşlerimiz, daha çok irademizin doğrudan kontrolü altındadırlar, yani onları ancak bu yoldan kontrol altına almış oluruz. Aynı yoldan beslenmeyen hislerimizi ise dolaylı olarak yine bu yoldan kontrol altına almamız gerekir.»

«Dost kazanma» adlı kitabında Dale Carnegie bu görüşü daha da ileri götürerek şunları söylüyor: «Mutluluklarımız dış koşullara değil iç koşullara bağlıdırlar. Nelere sahip olduğunun veya kim olduğunun veya nerede olduğunun kişiliğini mutlu ve mutsuz kılmasıyla hiçbir ilişkisi yoktur. Mutluluk ancak bunlara yönelik düşüncelerimiz olabilir. Örneğin iki kişi aynı işde, aynı dinde, aynı kardeşlik derneğinde, aynı kaabiliyet ve ünde olabilirler. Ama biri mutlu diğeri mutsuz olabilir. Neden? Çünkü her ikisinin akılcı davranışları birbirinden farklıdır.»

Yaşam hakkındaki görüşünüz düşüncelerinizle şartlanmıştır? Eğer karamsar düşüncelere kapılırsanız, bunların bozuk düzen anlamı yüzünüzde okunacaktır. Ama mutlu, iyimser düşüncelere kendinizi vermiş iseniz yüzünüzden mutluluk ve neşe taşıyacaktır.

Bir yönetici veya üst düzeyde bir amir iseniz, Dünyaya soğuk bir sırtlama ile değil güler yüzle bakmanız yararınıza olacaktır. Dostluk, kardeşlik, sevgi ve iyi niyet ifadesi olan gerçek ve neşe dolu bir gülüşü adet edinmelisiniz. Unutmayınız ki sizin bu neşeli gülüşünüz dostlarınızın ve iş arkadaşlarınızın yüzlerinde sıcaklık ve dostluk duygularıyla aynı gülümsemeyi getirecektir. Karşılıklı saygıya dayanan bir ilişkinin yolu da kolayca açılmış olacaktır.

Öyleyse şimdi de insan ve ölçüsü ne olmalıdır onu ele alalım. Kişi başkalarına reva gördüğü muameleden doğacak izlenimin daha büyüğüne aday olamayacağını gözden uzak tutmaması gerekir (!) İşte bu ölçü Dünya kuralları beri geçerli bir ölçüdür. İnsan oğlu soyuyla ya da dini ile imanı ile ne kadar övünürse övünsün, yine de bu ölçünün etkenliğinden uzak kalmamaya mahkûmdur. İnsanoğlunun altınları da, kutsallığı da, rütbesi, Dünya varlığı, gösterişi ve mal mülk övüntüsü de bizim ölçülerimizin dışında kalan şeylerdir. Bizler doğruluk ve adaletin, işlerimizdeki hakseverliğin, hareket ve tutumumuzdaki dürüstlük ve namuskâllığın terazisi ile ölçülürüz. Kişiye en yakın ve en yararlı olan ölçüler işte bu ölçülerdir. Çünkü kişi başkalarına reva gördüğü muameleden doğacak izlenimin daha büyüğüne aday olamayacağını gözden uzak tutmaması gerekir.

California B.L. B.B.N. nın bir yazısı :

California B.L. Büyük Birinci Nazırı Donglas Lemons K. in California Freemason Dergisinde yayınlanan bir yazısından aşağıdaki kısmı aktarmaktayız :

«Masonluk bugünkü dünyanın büyük manevî kuvvetlerinden biridir, ancak Masonluğun daha iyi bir dünya yaratmaktan ibaret olan şerefli gayesine erişebilmesi için, her şeyden önce, bu gaye uğruna çalışan daha iyi insanları yaratması gereklidir».

(Donglas Lemons-Quality and Quantity-
California Freemason, Yaz 1979, Sayı 3,
sah. 100).

Porto Rico B.L. B.Ü. nın mesajı :

Porto Rico B.L. nın B.Ü. lığına seçilen Juan L. Matos Cintron K. bu münasebetle yayınladığı mesajında şöyle demektedir :

«Şimdi özellikle Obediyansımıza bağlı Localara sesleniyorum. Sözlerimin onlara ve bu localara mensup kardeşlere ulaşmasını diliyorum. Ulu Mimar ahlâk ve tabiat Kanununu yaratırken mükemmele erişebilmek için uygulanması gereken prensipleri de tespit etmiştir. Ancak bizi mükemmeli ifade eden Allaha götürecek olan bu prensipleri tatbikata koymak insanlara ait bir görevdir.

Masonluk insanı daha iyi kılabilmek için aynı prensipleri kabul etmiştir. Masonluk müessese olarak iyidir ve büyüktür, fakat ona mensup olan insanlar öyle isterlerse kötü ve küçük te olabilir... Nizamlarımızda yer alan esasları canlı olarak tutacak olan locadır.

Çıracık locası marifetile masonluğa bağlanır. Bu itibarla ona derecesi ile uygun düşecek iş vermek gerekir. Fakat ne yazık ki çok kere bir çıracık kendisine hiç bir işin verilmediğini gördüğü için yalnızlığa itilir... çok kere celselerimizin kalabalık olmamasından yakınırız... Fakat sevgili kardeşlerim sükûnetle düşünün: kendisine en ufak bir iş verilmeyen bir mason bir celseye niçin gelsin? Sadece ritüelin okunmasını dinlemek için mi?»

(Oçacia, Nisan-Haziran 1979, sah. 3-5).

Uruguay B.L. B. Sekreterinin bir yazısı :

Uruguay B.L. Dış İlişkiler B. Sekreteri Ernesto D. Querrini K. in «Localarına devam etmeyen Masonlar hakkında bazı mülâhazarlar» başlıklı bir yazısı, Ekuador B.L. nin yayın organı olan El Nivel dergisinde yayınlanmıştır. Bu yazının bir kısmını aktarmaktayız :

«Celselere gelmeyen belirli bir kardeşin iyi bir insan olduğunu, masonik ruha malik bulunduğunu, çok işi olduğunu v.s. sık sık söyleriz.

Biz meselenin bu şekilde ele alınışına katılmamaktayız. Bunun gerek Masonluğa ve gerek kardeşlerimize kötülük getiren yanlış anlaşılma bir iyiniyetin mahsulü olduğuna inanmaktayız.

Hepimiz aynı şeyi yapsak ne olur? Toplantı saatinde televizyon seyrederek, okuyarak, yemek yiyerek veya rahatça uyuyarak evimizde otursak olmaz mı? Localar anemik halde iseler, başlıca görevler zorlukla doldurulabiliyorsa, ızdırıplı veya acınacak bir masonik hayat genel ve kaçınılmaz bir kayıtsızlık içinde sürüp gidiyorsa bunların sebebi bu **ÇOK İYİ** kardeşlerdir.

Gerçek bir mason olmak için Locanın matrikülünde kayıtlı olmak yetmez, hergün hareket ve mücadele içinde bulunmak zaruridir.

Muntazam devam eden kardeşlerin Üstadı Muhtereme verdikleri şevk ve gösterdikleri ilgi ne kadar büyüktür.

Bu **ÇOK İYİ** kardeşler Müessesenin temelini mahvetmektedirler ve Masonluğun büyüklüğünün temelini kuvvetine dayandığını düşünürsek, bu kardeşlerin hepimizi mahvettiklerini söylemek de mümkündür. Böylece mesleğimiz ilerlememekte ve görevini yerine getirememektedir.

... Toplantılara katılmamakla mason adı alınabilir fakat mason olunamaz... masonluğun büyük gayesi, en saf ideali ve en asil ihtirası, insanın kendini aşması, sevgili kardeşlerim, localarına devam etmiyen Masonlarla elde edilemez».

(Ernesto D. Querrini-Algunas Consideraciones Sobre Los Masones Que No Concurren A Sus Logias-El Nivel, Ocak-Mart 1979, sah. 43-45).

Florida B.L. B.Ü. nın mesajı :

Florida B.L. B.Ü. Donald H. Wessell K., bu büyük locanın 150. toplantısı dolayısıyla yayınladığı mesajda şöyle demektedir :

«Bir hayli hareketli bir dünyada yaşamaktayız ve problemlerimiz gittikçe artmaktadır. Özellikle enflasyon, petrol kısıtlaması problemleri ile karşı karşıya bulunmakta ve bunlarla savaşmak ve bu problemleri halletmek zorunda kalmaktayız... 150. toplantıda bu büyük problemlerin Masonik itina ve kararlılıkla ele alınmasını ve halline gayret olunmasını talep etmekteyim».

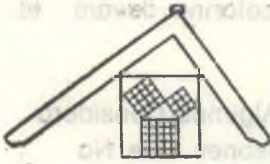
(Donald H. Wessell, B.Ü. Mesajı,
The Florida Mason, Mart 1979, sah. 1)

Danimarka masonlarının bazı girişimleri :

Kopenhag locaları sağlık veya diğer sebeplerle toplantılara katılmayan yaşlı üyeleri için özel toplantılar tertip etmektedirler. Locanın toplantısı resmen kapandıktan sonra, kardeşler yaşlı üyenin evine gitmekte ve mesainin bir kısmını, meselâ bir konferansı orada yapmakta, masraflarını bizzat karşılayarak hep birlikte yemek yemtedirler.

(Arno Sake-En god Idé-Primurer
Meddelelser, Eylül 1979 sah. 110/2).

Deriyeen : Şahir ERMAN

Masonlukta 50 Yıl

İstanbul vâdisinde çalışan Müsavat Muhterem Locası, Türk Masonluğu için ender görülen bir gün yaşadı. Müsavat Locasının Kurucularından Ardavazt Savcı ve Saadettin Ozil kardeşlerin 50. masonik yaşları kutlandı.

Sheraton Otelinin Merhaba salonunda hemşirelerle birlikte yapılan toplantıda Üstadı Muhterem Haldun Gürsan K. açış konuşmasını yaptıktan sonra, Ziya Umur K. kendine has esprilerle dolu bir konuşma yaparak her iki kurucumuzu kısaca ta-

nitti. Bundan sonra Ardavazt kardeş, Müsavat'ın diğer kurucularını anan bir şiirini okudu. L. kurulduğu gün Sekreterlik görevini yapan ve 50. masonik yılında dahi aynı görevi icra eden Saadettin Ozil K. in konuşması ise gerek kendisini ve gerek dinleyenleri bir hayli heyecanlandırdı.

FAZİLET MUH.: Locasının 25. Kuruluş Yıldönümü

Fazilet Muh.: Lo.: sı, yirmibeşinci kuruluş yıldönümünü 9. Kasım. 1979 tarihinde kutlamıştır.

24 Mayıs 1954'te, İbrahim HOYİ, Hami ÖZGER, Refet HAKUL, Reşit GÜVENGİL, Kenan İNAL, Rıza KEHNEMUYİ, İsmail KASIMZADE, Behzat BUTAK, Rasim MEREMETÇİ, Asım KÖK-

Törende her iki kurucuya 50. yıl bijuları takıldı ve iki delikanlı kardeşimiz 50. yaş günü pastasını birlikte kestiler.

Fotoğrafta solda Ardavazt Savcı, sağda Saadettin Ozil ve ortada da Safi Çavaç kardeşlerimiz görünmektedir.

MİMAR SİNAN

NAR, Elya FARHİ, Halit EVSEN, Nebil SARPEL, Orhan KORAL, Saffet SEZEN, Kenan ASAN, Davit FARHİ, Serkis TOROSYAN, Fahri PARMAKSIZOĞLU, Daryo MOTOLA, Mustafa YALMAN, Yuda ÖZBERKER, Necdet TUĞRUL, Zeki AKALIN K.:’ler tarafından kurulmuş bulunan bu Muh.: Loca’nın uzun yıllar Masonluğa nur saçmasını diler, Loca mensubu kardeşleri tebrik ederiz.

MİMAR SİNAN

Localarda Verilen Masonik Konferanslar

A — İSTANBUL VÂDİSİ

Loca	Konuşmacı	Konu	Tarih
Kültür	İskender Tanfer	Sembolizm üzerine bir deneme	26.11.1979
Ülkü	Sait Penbecioğlu	2. dönemin açılış konuşması	27. 9.1979
»	Nejat Atahan	Hakikat	11.10.1979
»	Sadi Başak	M.:luk nedir, ne değildir?	25.10.1979
»	C. Memduh Altar	«Üstat Masonun Evrensel Değeri ve Nitelikleri»	22.11.1979
Atlas	Açık oturum:	Loca çalışmalarının geliştirilmesi ve devamlılığın arttırılması	3.10.1979

Müsavat	Sahir Erman	Masonluğun geleneksel görevi	21. 9.1979
»	Ziya Umur	Tekris üzerine	19.10.1979
Libertas	İbrahim Gerçel	Semboller ve sembolizm	26. 9.1979
Hakikat	Tomistoklis Dokos	Landmarklar	4.10.1979
Ahenk	Rıfat Madazlıoğlu	Sevgi	24.10.1979
»	Kenan Atasavun	Hoşgörü	24.10.1979
»	Kâmuran Alçıtepe	Sır saklama	24.10.1979
Fazilet	İsfendiyar Açıksöz	Tolerans	9.10.1979
»	Nahmen Kalın	I. derecenin Sembolizması	23.10.1979
Devrim	Galip Dolun	Neden dış dünya bizi yanlış tanıyor?	3.10.1979
Pınar	Suha Umur	Osmanlı İmparatorluğunun sonlarında Masonluk ve Masonlar : 1800-1922	18. 9.1979
»	Şevki Kayaman	Çağdaş Anglo-Sakson Masonluğu ve Toplum	16.10.1979
Sevenler	Müfit Sanan	«Amerika'da Masonik çalışmalar» hakkında izlenimler	28. 9.1979
»	Suat Etaner	Sevgi Üstüne	12.10.1979
Hisar	Tuğrul Kırmızı	Ahîlik	9.10.1979 20.11.1979
Üçışık	Orhan Güreli	Yemin üzerine	2.10.1979
»	Naci Yücefer	Masonluk ve Bilim	19.11.1979
Gün	Suha Aksoy	Masonluğa hoş geldiniz	17.10.1979
Özlem	Moiz Berker	İnsanların insanlara yaptıkları	1.10.1979

Özlem	Ziya Umur	Karadeniz Köylerinden bir Hümanist: Dessarion	26.11.1979
Başak	Halim Arıksoy	Yemin	11.10.1979
Evren	Jak Alguadiş	Yeni Masonik yıla girerken	4.10.1979
Piramit	Ö. Faruk Kurt	Mason olabilmek	28. 9.1979

B — ANKARA VÂDİSİ

Doğuş	Rasim Adasal	Yalnızlık psikolojisi ve Masonluk	11. 9.1979
Yükseliş	Tolga Akgün	«Şakul gibi doğru olarak» değişiminin Masonik yorumu	4.10.1979
Dikmen	Rasim Adasal	Masonluk ve felsefe	18.10.1979
Yıldız	Halûk Özant	Kardeş sevgisi - Doğruluk	27. 9.1979
Arayış	Çalışma grubu tarafından	Türk Masonluğunda 1935 olayları	4. 9.1979
Üçgül	Suha Ok - Orhan Dinç » Faruk Kutay - Selâmî Cömertoğlu	Vadimiz ve vaatlerimiz	26. 9.1979
»	Fikret Çeltikçi	Fransız devrimi ve Masonluk	10.10.1979
»	Çokşen Zerenler	İnsanlığın evrimi ve Masonluk	18.10.1979
Ahiler	Raşit Temel	Masonik yaşamın sonsuz etkisi, Masonluk budur	13. 9.1979

Gönül Mimarları	Tuna Huş	Sevgi, Tolerans, Disiplin	2.10.1979
Esitlik	Şehabettin Turhan	Sır saklama ve kanunlarımızda sır saklamak mecburiyetinde olan meslek mensupları	25. 9.1979
Ankara	Ahmet Işık	Masonik terbiye	21. 9.1979
»	Şeref Karamusal	Fransa Büyük Locaları	5.10.1979
Yunus Emre	Hasan Tunçsav	Masonik ilkeler açısından saygı	3.10.1979
»	Önder Karahan	Masonik ilkeler açısından dayanışma	3.10.1979
»	Ülkü Angılı	Ülkü Mabedinin yapımında çalışanların devamının gerekliliği	17.10.1979

C — İZMİR VÂDİSİ

İzmir	O. Zeki Koylan	İzmir Masonluğu tarihçesine ait anılar	27. 9.1979
Nur	Sedat Özbeyler	Akıl	16.10.1979
Promethee	Çetin Toktay	Abraham Lincoln ve İnsan hakları	24.10.1979
»	Rafael Roditi	Türk Fr.: Ma.: 'nun tarihçesi	21.11.1979
Gönül	Halim Erker	Ritüelimizin telkinleri	18.10.1979
İrfan	Ünlü Yukaruç	Eb.: Meş.: nedir?	8.10.1979
Ümit	Güneri Okşan	Tekris	12.10.1979
»	Semih Seven	Masonlukta kardeşlik ve sevgi	12.10.1979

Eylem	Erbil Bener	Kalıcılık üzerine	8.10.1979
»	Adem Güler	Doğa ve insan sevgisi	5.11.1979
»	Okyay Sorgun	Matematikliğin geleceği	12.11.1979
»	Ersin Baykal	EVRENİN ULU MİMARİ	19.11.1979

KURULUŞ YILDÖNÜMLERİNİ KUTLAYAN LOJİLER

VÂDİSİ	LOCASI	Kuruluş Tarihi
İstanbul	Hulus	25.10.1961
	Müsavat	26.11.1950
	Libertas	29.11.1952
	Devrim	1.12.1962
	Freedom	18.12.1961
	Sadık Dostlar	29.12.1958
Ankara	Bilgi	7.10.1951
	Çağ	22.11.1969
	İnanış	29.11.1951
	Çankaya	23.12.1961
	Barış	25.12.1954
	Dikmen	25.12.1954
İzmir	Gönül	1.10.1955
	İrfan	1.10.1955
	Ümit	1.10.1955
	Kemal	5.10.1955
Manisa	Manisa	11.11.1977

Volterin Tekrisi

Voltaire : Bilindiği üzere ünlü Tarihçi, Filozof, Tiyatro yazarı, Şair, Büyük muharrir ve düşünür (1694 - 1778).

Volter, 1778 yılında Paris'te (Neuf Soeurs = Dokuz Hemşireler) Locasında Mason olmuştur. Bu yıl aynı zamanda Volterin vefatı yılıdır. Demek oluyor ki mason olduğu sene ölmüştür. Tekrisinde Üstadı Muhterem : Meşhur astronom LALANDE idi. Merasimde, Amerika İstiklâlini sağlayan Lordan, hem hükümet adamı, hem de büyük bir fizikçi olup Paratoneri (Yıldırım Savarı) keşfeden Benjamin Franklin' de ziyaretçi olarak hazır bulun-

Behzat MİNEZ

muştur (1706-1790). Franklin bu sıralarda Fransaya (XVI Louis) ile yeni kurulan Amerika Cumhuriyeti arasında bir antlaşma yapmak için gelmişti.

Bu tekris Masonluk için bir zafer, Mason tarihi için bir hazine oldu. Çünkü merasimde bulunanların çoğu büyük simalardı. İnceledim, hepsi tarihe mal olmuş kişilerdi. Şöyle ki :

- 1) Heletius — Paris'te doğmuştur. Büyük Rilozof.. (Ruh ve Mana) adlı ünlü kitabın yazarı.. Sensualisme = Hissiyun Felsefesinin müdafii (1715 - 1781).
- 2) Bailly — Edebiyatçı ve

Astronom.. Paris'te doğmuş. (1736-1793) Fransız ihtilâlinde Kurucu Meclis Başkanlığı yapmış.. Tarihte meşhur Jeu de Pomme yemini adlı celseye ri-yaset etmiş.. Aynı zamanda daha önceleri Paris Belediye Başkanlığı da yapmış... Le Serment du Jeu de Pomme : Hatırlanır, Fransız ihtilâlinde geçen mandası büyük bir tabirdir. (Jö dö pom) yemini namı ile maruftur. Olay şöyle olmuştur : 20 Haziran 1789 günü Mebuslar Fran-sa'ya bir meşrutiyet Anayasası sağlamadan dağılmamağa yemin etmişlerdi. Bunu duyan Kral, onların her zaman toplanacakları Mönü Salonuna (La Salle des Menus) girmelerine mani olmuş, Salonun kapılarını kapatmıştı. Bunun üzerine mebuslar yine kraliyet sarayında bulunan Jeu de Pomme namı ile anılan diğer bir salonda toplandılar, ve yeminlerinin icabını yerine getirdiler. İşte Bailly böyle bir celseye başkanlık etmiş bir şahsiyet idi.

3) Mirabeau — Meşhur Fransız iktisatçısı.. Fransız İhtilâlinin ünlü hatibi... (1715 - 1783).

4) Garat — Ünlü Siyaset adamı (1749 - 1833).

5) Brissot — Jirondenlerin Şefi... (1754 - 1793).

6) Condorcet — Filozof, Mate-

matisiyen.. L'académie des Sciences'in daimi secreteri. (Secrétaire Perpétuel).

Fransız İhtilâlin karışmış, Terreur devrinde idam sehpasına gitmeden önce kendini zehirli-yerek intihar etmiştir. Hapishane de iken (Ruh ve Mananın Te-kâmülü) adını taşıyan ünlü bir eser bırakmıştır (1743 - 1794).

7) Chamfort — İlmî ve Fikrî değerlere dayanan bir ihtilâlcî.. Bu da Terreur devrinde takip edilmiş ve intihar etmiştir (1741-1794).

8) Danton — Fransız İhtilâlinin büyük simalarından biri... İlk zamanları kraliyet meclisinin avukatı idi. Ünlü bir hatip.. Rakipleri tarafından giyotine verilirken cellâda (Başımı halka göster.. Çünkü bu zahmete değer) diyen adam.. (1759 - 1794).

9) Gerle — Fransız İhtilâlinde Kurucu Meclis azası... (1736 - 1801).

10) Rabaut Saint-Etienne — Jirondenlerin mühim bir siması.. Bu da Giyotine verildi... (1743 - 1793).

11) Petion — Haiti Cumhuriyetinin kurucusu (1770 - 1818).

12) Pingré — Paris'te doğdu. L'académie des Sciences azasından.. Astronom.. Kuyruklu Yıldızlar üzerinde mühim eserleri olan bir bilgin.. (1711 - 1796)

Netice ve Düşündürdükleri :

Bu etüd bana kendi Mason tarihimizin de birçok büyüklerini hatırlattı:

Başta Tanzimatı yaratan büyük devrimci Mustafa Reşit paşa, defalarca Sadrazam olan Ali paşa, Ziya paşa, Ahmet Mithat Efendi, Namık Kemal, Tevfik Fikret, Mithat paşa, Talât paşa, ve daha birçok şahsiyetler.. Cumhuriyet Tarihimizin de birçok büyük simaları... Başbakan: Hasan Saka, Bakanlar: Şükrü Kaya — Tevfik Rüştü Aras — Hasan Âli Yücel...

Valilerden : Dr. Lütfü Kırdar..

Profesörler : Ziya Gökalp, Dr. Neşet Ömer İrdelp, Dr. İsmail Gürkan..

Mimar Sinan Dergimizin (Ünlü Masonlar) adı altında seri halinde devam ettirdiği yayın bu alanda büyük faydalar sağlamaktadır.

Hiç şüphesiz bu günkü mason camiamızı da birçok değerler tezyin etmektedir. Yalnız gönül istiyor ki halen mason olmamış toplumumuzun birçok değerli seçkinleri, eskiden olduğu gibi camiamıza kazandırılсын.. Eğer çalışmalarımız bu zemini ve havayı hazırlamıyorsa bunun çarelerini düşünmeliyiz, ve eksikliklerimizi gidermeliyiz.

ARVO AALTO
1899 — 1979

Finlandiya B.L. eski B.Ü. Kaymakamı. 1 Numaralı Suomi L. da 1933 yılında tekris edilmiş ve 50 yıl boyunca Fin Masonluğuna hizmet etmiştir.

ISIDORO CARINI
1843 — 1895

Katolik rahip, Garibaldi'nin generallerinden birinin oğlu. Vatikan Kütüphanesi Müdürlüğünü yapmış olup, tarih araştırmaları ile ün yapmış ve Crispi Kardeşin Başbakanlığı sırasında İtalyan hükûmeti ile Papalık Makamı arasında arabuluculuk yapmıştır.

MIGUEL RICARDO DE ALAVA
1781 — 1843

İspanyol general ve Devlet adamı. 1814 de mason olduğu için hapsedilmiş, 1822 de ise Cortes (Parlamento) başkanı olmuş, Londra ve Paris'te İspanya Büyük Elçisi sıfatile bulunmuştur.

HARRY W. ARMSTRONG

1879 — 1951

Amerikalı tanınmış Kompozitör. New York vâdisinde 68 numaralı Montgomery Locasında 20 şubat 1922 de ustalığa yükseltilmiş, 1932 de 871 numaralı John Stewart L. na geçmiştir.

GENE AUTRY

1907 —

Amerikalı aktör, şarkıcı ve besteci. Oklahoma vâdisinde 185 numaralı Catoosa L. da 1927 yılında tekris edilmiştir.

EVELYN B. BALDWIN

1862 — 1923

Kutup kâşiflerinden. 1893-94 de Peary ile birlikte Kuzey Grönland'a gitmiş, 1901-2 de Kuzey kutbuna varmıştır. Kansas vâdisinde 63 numaralı Adams L. üyesi idi.

CHARLES R. BENETT

? — ?

California'da altını keşfeden kişi. Öldürüldüğü zaman nâşı Oregon eyâletindeki Salem şehrine getirilmiş ve 4 numaralı Salem L. tarafından masonik törenle gömülmüştür. Bennett K, bu L. tarafından ilk olarak tekris edilen kardeş olmuştur.

WILLIAM A. BRODIE

1841 — 1917

Presbiteryen Kilisenin ileri gelenlerinden. New York B.L. B.Ü. sıfatı 5 ağustos 1884 günü New York limanındaki Hürriyet Âbidesinin ilk taşını koymuştur.

DOMENICO ANGHERA

1803 — 1873

İtalyan katolik rahibi. 11 eylül 1848 e Palermo vâdisindeki I Rigeneratori L. da tekris edilmiş, daha sonra Napoli Vâdisindeki Ana L. da üstadı muhterem olmuştur.

JOSE CORTES DE MADARIAGA

1766 — 1826

Caracas (Venezuela) Katedrali Başrahibi. Bağımsızlık savaşı Kahramanı Londra'da Gran Reunion Americana L. da tekris edilmiştir.

FEDERICO STILBERT

1838 — 1906

San'at eserleri ve eski silâhlar koleksiyoncusu. Halen bu koleksiyon Stilbert'in Firenze şehrine hediye ettiği ünlü Stilbert müzesinde bulunmaktadır. Firenze'de italyan ana ve ingiliz babadan doğan bu K. Firenze vâdisindeki Concordia L. da tekris edilmiştir.

ARAMIZDAN AYRILANLAR

Adı	Doğumu	Tekris tarhi	Son Locası	Eb. Maş.'a intikali
İzzet Tosuner	İzmir, 1916	13.4.1961	İzmir	5. 8.1979
İsmail Safa Dikmen	Girit, 1898	1932	Şefkat	13. 8.1979
Kâmil Erim	Afyon, 1908	1930	İzmir	20. 8.1979
Ziya Arıkan	Yumurtalık 1916	8.11.1968	İdeal	31. 8.1979
Ertuğrul Başsıpaşı	İstanbul, 1917	19. 4.1952	İdeal	1. 9.1979
Nafiz Zekî EKEMEN	Selânik, 1909	15.12.1953	S. Dostlar	6. 9.1979
Salamon Soryano	İstanbul, 1913	5. 3.1952	Humanitas	8. 8.1979
Turgut Sucuoğlu	Giresun, 1942	24. 6.1975	Doğuş	11. 8.1979
Arif Koral	İzmir, 1909	19. 6.1958	Ahenk	14. 9.1979
Münir Uras	Selânik, 1895	23. 6.1955	Nur	28. 9.1979
Vahe E. Teker	İstanbul, 1914	8. 4.1957	Sevgi	3.11.1979

Eb., Maş.'a intikal eden kardeşlerimize Ev., U., Ml.'ndan sonsuz mağfiret ve kederli ailelerine ve bütün Kardeşlerimize sabırlar dileriz.

HİÇ BİR ŞEY ÖLMEZ — HER ŞEY YAŞAR

MİMAR SİNAN Dergisi için gönderilecek yazılar hakkında ricalarımız:

- 1 — (DIN A 4) TSE 21x29.7 cm. boyunda yazı kâğıdı kullanınız.
- 2 — Makina ile seyrek satır yazınız,
- 3 — Biri orijinal olmak üzere, iki nüsha gönderiniz.
- 4 — Yazı'nın adını ve tarih koymayı unutmayınız.
- 5 — Kendi adınızı ve adresinizi de, hemen yazı adından sonra sıralayınız.
- 6 — Tercüme ise, yazı sahibinin adı ve nerede, hangi tarihte yayınladığı,
- 7 — Telif ise, faydalandığınız ana kaynakları da, yazının sonunda bildiriniz,
- 8 — Altı sayfayı aşan (200 kelime) yazıların ayrı sayılara bölünmesi mümkündür; sakıncası varsa, onu da bir ek notla bize hatırlatınız.
- 9 — Bir iki mısra'dan fazla şiire yer vermeyiniz.
- 10 — Resim varsa, iyi çekilmiş, **siyah beyaz, parlak** kâğıda ve **6x9** cm. (dahil) den **büyük** ölçülü resimler gönderiniz.
Çizgi şekiller için de **siyah çini mürekkebi** ve **şeffaf resim kâğıdı** kullanınız.
- 11 — Basılmayan yazılar **geri verilmez** .
- 12 — Muhabere Adresi : Mimar Sinan, Nuruziya Sokak 21
Beyoğlu, İstanbul'dur.

MİMAR SİNAN

Organ of the Grand Lodge

of Free and Accepted Masons of Turkey

CONTENTS

4. Message of the Grand Master Cavit YENİCİOĞLU
7. After Him Halit ARPAÇ
9. Papal documents concerning the
history of Freemasonry in Turkey Şahir ERMAN
15. What we must do for Freemasonry Reşat ATABEK
18. Universal Freemasonry Mişel MARGULİES
22. Concerning the word «Initiation» Ziya UMUR
29. A short history of Freemasonry
in Denmark A. Doğan YALIM
37. Mithra (cont.) Abdürrahman ERGİNSOY
50. Two women accepted in to the craft Fikret ÇELTİKÇİ
55. The benefits of Freemasonry Fatih ORBAY
59. Initiation impressions Semih TEZCAN
63. Current Events Şahir ERMAN
66. News from our Lodges Mimar SİNAN
73. The Initiation of Voltaire Behzat MİNEZ
76. Famous Masons Şahir ERMAN / Suha UMUR
79. In Memoriam Mimar SİNAN

Adress : 25, Nuruziye Sokağı - Beyoğlu / İSTANBUL

Year : 1979

No. 34